

LEADER

Helyi Fejlesztési Stratégia

2023-2027

Készítette:

*Zempléni Tájak
Vidékfejlesztési Egyesület
munkaszervezete*

2023.09.26.

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A vidéki térségekbe beruházó Európa

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	2
Bevezetés.....	3
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	8
4. Horizontális célok.....	11
4.1 Esélyegyenlőség.....	11
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	12
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	13
6. Külső koherenciák azonosítása	14
7. Helyzetfeltárás	17
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	17
7.2 SWOT analízis.....	20
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	22
8.1 A stratégia jövőképe	22
8.2 A stratégia célhierarchiája	23
9. Cselekvési terv	25
9.1 Az intézkedések leírása.....	25
9.2 Együttműködések	30
9.3 Kommunikációs terv	31
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	32
10. Monitoring és Indikátorok	33
10.1 Monitoring	35
10.2 Az indikátorok megadása.....	36
11. Indikatív pénzügyi terv.....	39
MELLÉKLETEK	41
1. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS összetételének részletes bemutatása.....	42
A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	42
HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök és a HACS összetétele	42
Zempléni Tájak HACS szervezeti felépítésének bemutatása	44
Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása	46
Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása.....	47
A munkaszervezet bemutatása.....	48
2. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS lakosságszám szerinti településcsoportjai.....	49
3. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS illetékességi területéhez tartozó települések besorolása a 290/2014 (XI.26.) Kormány rendelet szerint	50
4. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS településeinek gazdasági, társadalmi fejlettség szempontú, kedvezményezettség szerinti besorolása a 105/2015 (IV.23.) Kormány rendelet alapján	51
5. számú melléklet: SWOT elemzés	52

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADERKözösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

1. Legfontosabb szükségletek és/vagy lehetőségek

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) megalkotása során a Helyi Akciócsoport területéhez tartozó települések **közép és hosszú távú, fenntartható és fenntartandó fejlesztésére igyekeztünk figyelmet fordítani**. Az előregedés lassítása, az elvándorlás ütemének csökkentése, a munkahelymegtartás és-teremtés, a térség gazdasági felzárkóztatása az elérendő fő célok.

Stratégiai célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével. A komplexitás érdekében harmonizálást végeztünk a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terve 2023-2027 (KAP ST) céljaival és más KAP-on kívüli programokkal, melyek társadalmi, gazdasági szempontból forrás kiegészítést eredményeznek térségünknek.

A lehetőségeken túl azon problémákat – tőkehiányos mikro-vállalkozások, munkahelyteremtés vs. munkanélküliség, szakképzetlenség, elvándorlás, térségi szociális helyzet, hátrányos megkülönböztetés – emeltük be megoldási javaslatokkal (Intézkedések), melyek jelentős hatással vannak közösségünkre.

2. Elérendő célok

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni.

A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és az értékteremtés. Az intézkedéseken keresztül hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, kiemelt szempontként kezelve az esélyegyenlőséget.

Főbb célkitűzések a helyi emberek, vállalkozók, vállalkozások által helyben termelt, előállított termékek preferálása, márkázása, piacra juttatásának segítése.

A helyi potenciálok kibontakoztatása, értékek feltárása, bemutatása, turisztikához kapcsolódó attrakciók kialakítása, versenyképesség növelése.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

Támogatandó területek, tervezett intézkedések

A 2014-2022 programozási ciklus során komoly gazdasági és részben társadalmi változások zajlottak a világban, melyek alól Akciócsoportunk tervezési területe sem tudta teljes egészében kivonni magát.

A térség jövedelemtermelő képessége alig változott, a települések környezete megújult a pályázati források eredményeként. A munkahelyteremtő beruházások, életképes gazdasági projektek pozitív irányban változtak, de nem elegendő mértékben a negatív hatások teljes ellentételezésére. Ezekre való tekintettel szükséges a HFS-t az új kihívásokhoz hozzáigazítani és az eddig is meglévő gazdaságfejlesztési célokra fókuszálni.

A KAP ST, amelyet az Európai Bizottság hivatalosan 2022. novemberben fogadott el, Magyarország prioritásait tartalmazza a 2023-2027 közötti időszak vonatkozásában.

A 2023-2027 közötti programozási ciklus a KAP ST célkitűzésein keresztül biztosítja hazánk uniós fejlesztési forrásokkal való ellátottságát. Ezen fejlesztési források előmozdítják az ország és a vidéki térségek gazdasági, illetve társadalmi felzárkózását, valamint a vidékfejlesztés, a mezőgazdaság versenyképességét és a vidéki térségek népességmegtartó képességének megőrzését segítik.

A Zempléni Tájak LEADER HACS a KAP ST alapján a tervezés elsődleges szempontjait az alábbiak szerint fogalmazta meg:

1. A helyi fejlesztés előmozdítása, a helyi gazdaság megerősítése, foglalkoztatás bővítése és a vidéki élet minőségének javítása.
2. A vidéki szellemi és a közösségi élettel kapcsolatos kulturális és természeti örökség megőrzése és hasznosítása.
3. A társadalmi felzárkózást segítő programok.

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni. A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és az értékteremtés.

A beavatkozás keretében kezelt igények:

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén
8.1.2	Vidéki mikrovállalkozások jövedelmezőségének javítása	1
8.1.6	Megújuló energia hasznosítása	1
8.2.1	Emberi erőforrás a fejlesztéspolitikai programok végrehajtására	2
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

Beavatkozási logika

A beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, a Zempléni Tájak HACS számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgozott ki. A HFS-ben olyan fejlesztési célok kerültek meghatározásra, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A tervezés során jóváhagyott HFS célpiramist (komplex) a 6. számú melléklet tartalmazza.

A HFS eredményes megvalósításához mindenképpen szükséges a KAP ST iránymutatása, koordinálása. Az összetett HFS stratégia egyszerre kívánja kezelni az innovációt, a versenyképesség hatékonyságát, a fenntarthatóságot, a társadalmi felzárkózást, valamint a szegénységben élők lemaradásának csökkentését.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: a LEADER HACS által lefedett terület összefüggő vidéki egység, ami megfelel a lefedett 3 járás közigazgatási határainak. A Zempléni Tájak HACS 50 LEADER jogosult települése a magyar-szlovák határ mentén a Hollóháza-Zalkod-Zemplénagárd alkotta háromszögben helyezkedik el. Lakosságszám (2022): 32.289 fő (2. számú melléklet). Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolhatóak és pontosabb fejlesztéseket tesznek lehetővé.
- 2) Alulról építkező megközelítés: A térségi szereplőink elkészítették a térségi stratégiánkat a programozási időszakra, figyelembe véve a közösségi és a nemzeti iránymutatásokat, meghatározták a fejlesztést érintő célterületeket. A LEADER fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. Az alulról építkező - „bottom-up” - típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés előtérbe helyezése, a stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.
- 3) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik helyi szinten. A helyi foglalkoztatás fejlesztését, az infokommunikációs technológiák társadalmi elterjesztését, fenntartható életmód, térségi önellátás és a társadalmi szolidaritás megerősítését szolgáló innovációkhoz szükséges erőforrások feltárása, ötletek megfogalmazása és az ehhez szükséges tervezés a HFS-ben tükröződik.

Stratégiánk kidolgozásánál a korábbi évek tapasztalatát figyelembe véve mutatjuk be a HFS innovatív és integrált elemeit. Az előző tervezési időszakra alapozva próbálunk újszerű megoldásokat találni és ezek mentén ösztönözni a különböző szektorok fejlesztésének még nem egészen kialakult lehetőségeit.

- 4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a HACS terület fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. Az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál.

Fontos és egyedi megközelítésnek gondoljuk azon térségi vállalkozások támogatását a szolgáltatási szektorban, melyek számára az alapvető feltételek sem adottak tevékenységeik végzéséhez (tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, pénz hiánya miatti munkaerő deficit, elégtelen vagy hiányzó marketingtevékenység miatti teljes ismeretlenség, kapcsolati tőke hiánya), így más operatív programok által kínált fejlesztési lehetőségekkel sem tudnak élni. Ugyan ezen megfontolásból kívánjuk támogatni a térségre egyedileg jellemző hagyományos- és kézműves termékek piacra jutását, hozzásegítve ezzel pályázóinkat a további fejlődéshez.

- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál, hiszen a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában. A döntési szinten a közszféra, civil szféra és a vállalkozói szféra szereplői helyezkednek el.

- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a LEADER HACS és egyéb térségi szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudásátadás. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A HACS-unk és az MNVH fő célja a vidéki szereplők ösztönzése és támogatása a térségük lehetőségeiről történő együtt gondolkodásban, a természeti és a kulturális adottságok gazdagítása, a gazdasági környezet megerősítése, a közösségek önszervező képességének javítása, együttműködések ösztönzése, valamint a fejlesztésben potenciálisan szerepet vállaló helyi csoportok együttműködésének erősítésével az integrált, alulról jövő fejlesztési kezdeményezések támogatása. A hálózatok révén a HACS együttműködésben is fogalmazhat és valósíthat meg fejlesztési célokat más térségi szereplőkkel, HACS-okkal.

- 7) Helyi partnerség(ek), HACS helyi szintű szerepvállalása: a partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS által koordinált stratégia megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását.

A LEADER program során a szereplők a civil szféra, a vállalkozói szféra és a közszféra helyi szintű képviselői együttműködnek. Mindannyian más oldalról látják ugyanazt a lehetőséget, így gondolataikat egységesítik a Helyi Fejlesztési Stratégiában.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról.
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A HACS munkaszervezete a LEADER HFS 2023. évi tervezését a vonatkozó IH felhívás előírásainak megfelelően indította el. A települések polgármestereit, az önkormányzatok munkatársait elektronikus formában, honlapunkon keresztül értesítettük az abban való részvétel lehetőségéről. A tervezési folyamat előkészítése és "előtervezése" 2022-től folyamatos.

A szakmai tapasztalataink és a KAS ST stratégiai céljai alapján javaslatot tettünk a tervezés során figyelembe veendő elsődleges szempontokról és néhány projektterv ismertetéséről, a helyzetfeltárással és a lehetséges változtatásokkal együtt.

A teljes tervezési folyamat és a dokumentáció folyamatosan frissülő felületen elérhető a honlapunkon. Ezzel egy időben projektötlet adatlap mintát készítettünk az érdeklődők számára.

A projektötlet gyűjtést és a tervezési folyamat megindítását az egyesület hírlevelében is megjelentettük és juttattuk el mintegy 250 címzett részére.

A honlapon túl a közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk.

A tervezés menetéről 2022.12.01-től folyamatosan tájékoztatunk a www.zemplenitajak.hu weboldalunkon és a térségi Zemplén TV felületein.

A tájékoztató rendezvényekkel célunk volt a helyi szereplők érdeklődésének felkeltése, animációja, az inaktív csoportok LEADER programmal való megismertetése, az aktív résztvevőkkel való szorosabb együttműködés kialakítása, a pályázati követelményrendszerben való kiigazodás elősegítése, helyi igényekhez igazodó fejlesztési lehetőségek biztosítása. LEADER HACS-ként kiemelt feladatunk a helyi szereplők ösztönzése a HFS-ben megfogalmazott célok elérése érdekében.

A stratégia tervezése során az inaktív települések bevonását szolgálta, hogy az adott járási területek önkormányzati vezetőivel (pl. társulási elnök, elnökség) folyamatosan tartottuk a kapcsolatot. A Zempléni Tájak Helyi Akciócsoport különös figyelmet fordított a térség hátrányos helyzetű csoportjaira mind a tervezőmunka szervezése során, mind a fejlesztési célok megfogalmazásánál, hiszen bevonásra került a Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén Térségi Egyesülete, mint a térség legnagyobb ilyen típusú ernyőszervezete.

Az események, fórumok időrendi sorrendjét a táblázat tartalmazza:

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Sárospatak	2022.10.19.	"Végtelen lehetőség" projektzáró konferencia	32 fő
	Zemplén TV	2022.11.15.	HFS közérdekű felhívás és projektötlet gyűjtés meghirdetése	-
	Sárospatak	2022.11.15.	Területfejlesztés szakmai műhelybeszélgetés (OFTK)	12 fő
	Mikóháza	2022.12.03.	MNVH fórum	43 fő
	Sátoraljaújhely	2022.12.08.	Foglalkoztatási paktum ülés	8 fő
	Cigánd	2023.02.03.	55 Bodroghöz konferencia	48 fő
	Zemplén TV	2023.03.30.	"Régióink és az EU" magazinműsor (HFS tervezés folyamata és VP kapcsolódások)	-
	Nagyrozsó	2023.04.05.	HFS fórum	14 fő
	Pálháza	2023.04.27.	Vidékfejlesztési Fórum	46 fő
	Herceghút	2023.05.09.	HFS fórum	12 fő
	Miskolc	2023.06.27.	Vármegyei Közgyűlés TBFT Bizottság	-
	Zemplén TV	2023.07.27.	HFS 2023-2027 közérdekű tájékoztató közlemény	-

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Edelény	2022.10.25.	HACS-ok közötti térségi egyeztetés	6 fő
	Sátoraljaújhely	2022.10.26.	HFS tervezés indítása	-
	Hatvan	2022.11.08.	HACS ÉMR értekezlet	-
	Révleányvár	2022.11.14.	HFS egyeztetés	2 fő
	Edelény	2022.12.08.	HACS-ok közötti térségi egyeztetés	5 fő
	Budapest	2022.12.14.	LEADER Szakmai Nap	-
	Nagyrosvány	2022.12.21.	HFS egyeztetés	5 fő
	Sátoraljaújhely	2023.01.31.	Elnökség / HFS műhelynap: előzetes HACS cím elismerés és HFS első tervezői változat egyeztetése	-
	Hatvan	2023.02.21.	HACS ÉMR értekezlet	-
	Kecskemét	2023.05.23.	IH-HACS HFS egyeztetés	4 fő
	Sátoraljaújhely	2023.05.30.	Elnökség / HFS műhelynap: HFS tervezői vázlat elfogadása, javaslat Közgyűlés részére	-
	Sátoraljaújhely	2023.05.30.	HACS Közgyűlés: HFS elfogadása	39 fő
	Miskolc	2023.06.27.	BAZ Vármegyei HACS-ok közötti egyeztetés	9 fő
	Budapest	2023.07.11.	Smart Rural27 - LEADER és Okos Falvak workshop	-
	Miskolc	2023.08.02.	HACS-ok közötti térségi egyeztetés	6 fő
	Budapest	2023.09.21.	LEADER Szakmai Nap	-
	Sátoraljaújhely	2023.09.26.	Elnökség / HFS műhelynap: HFS véglegesítése és elfogadása	-

2023.05.30-ig, 23 db írásban kidolgozott projektötlet javaslatot kaptunk, melyek többsége vállalkozóktól és civil szervezetektől érkezett. A HFS aktuális verzióját weboldalunkon folyamatosan megjelenítjük, a döntéshez a HACS tagságot 2023.05. hó végéig összehívtuk.

A fórumokon elhangzott, illetve a beérkezett ötleteket összegezve javaslatokat készítettünk az elnökség és a HACS tagság részére. A projektötletek tematizáltnak feldolgozásra kerültek a célok meghatározása során, továbbá visszacsatolásként kerültek felhasználásra. A beérkezett projektötleteket a HACS munkaszervezete táblázatokba rendezte, a projektgyűjtő adatlapokat dokumentálta.

Az ötletek intézkedésenkénti csoportosítása után kezdte meg az elnökség a célterületek/intézkedések meghatározását és a Cselekvési tervbe történő integrálását.

Kiemelt cél volt, hogy a 2023-2027 programozási időszakra vonatkozóan közösen fogalmazzuk meg a kiemelt fejlesztési irányokat, ezáltal olyan Helyi Fejlesztési Stratégiát hozzunk létre, mely teljes mértékben a helyi igényekre épül. Az előkészítő munka részben ennek előkészítését szolgálta. A helyi igényekhez igazodó HFS-t létrehozni úgy tudunk, ha azon térségi szereplők vannak megszólítva, akik tenni szeretnének a térség fejlődéséért és keresik a fejlesztési lehetőségeket. Őket tudtuk a rendezvénysorozat keretében megismertetni a LEADER adta lehetőségekkel, ezáltal a LEADER programba bevonni, ösztönözni a részvételre.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A Zempléni Tájak HACS 50 LEADER jogosult települése a magyar-szlovák határ mentén a Hollóháza-Zalkod-Zemplénagárd alkotta háromszögben helyezkedik el. Lakosságszám (2022): 32.289 fő (2. számú melléklet).

Cigándi járás:

A járás székhelye Cigánd. Területe 390 km², népessége 14.889 fő, népsűrűsége 38,17 fő/km² (forrás: HACS adat, 2022). Egy város (Cigánd, mint LEADER jogosult) és 14 község tartozik hozzá.

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodroghalom, Cigánd, Dámóc, Karcsa, Karos, Kisrosvány, Lácacséke, Nagyrosvány, Pácin, Révleányvár, Ricse, Semjén, Tiszacsermely, Tiszakarád, Zemplénagárd.

Sárospataki járás:

A járás székhelye Sárospatak. Területe 478 km² (ebből LEADER jogosult 339 km²), népessége 21.633 fő (10.695 fő), népsűrűsége 45,25 fő/km² (31,54 fő/km²) (forrás: HACS adat, 2022).

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodrogolaszi, Erdőhorváti, Györgyarló, Háromhuta, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sáradsány, Tolcsa, Vajdácska, Vámosújfal, Viss, Zalkod.

Nem LEADER jogosult település: Sárospatak.

Sátorajújhelyi járás:

A járás székhelye Sátorajújhely. Területe 322 km² (ebből LEADER jogosult 249 km²), népessége 19.911 fő (6.705 fő), népsűrűsége 61,83 fő/km² (26,92 fő/km²) (forrás: HACS adat, 2022).

A járáshoz két város (Pálháza, mint LEADER jogosult; Sátorajújhely, nem LEADER jogosult,) és 19 község tartozik hozzá.

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Alsóberecki, Alsóregmec, Bózska, Felsőberecki, Felsőregmec, Filkeháza, Füzér, Füzérkajata, Füzérkomlós, Füzéradvány, Hollóháza, Kishuta, Kovácsvágás, Mikóháza, Nagyhuta, Nyíri, Pálháza, Pusztafalu, Vágáshuta, Vilyvitány.

Szakmai tapasztalatunk szerint a HACS terület megfelelő ahhoz, hogy „elegendő kritikus tömeget biztosítson az emberi, a pénzügyi és a gazdasági erőforrások vonatkozásában egy életképes fejlesztési stratégia megvalósításához”, ugyanakkor, „elég kicsi ahhoz, hogy lehetővé tegye a helyi interakciókat” (forrás: Európai Bizottság CLLD útmutató).

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

A települések és a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület közötti együttműködés összetartó erejét az is bizonyítja, hogy a 2014-2020-as LEADER térségek közötti együttműködés keretében 2 sikeres pályázatot valósítottunk meg, közel 15 együttműködő térségi szereplővel.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Közösségi színterek bővítése a Felső-Tisza vidéken Megvalósított főbb elemek: Helyi termék marketing ruházat; rendezvénysátor (2 db); mobil kordon (110 db); sörpád garnitúra (50 db). A sikeres vidékfejlesztés magában hordozza az ágazatok együttműködését, a térségekben megvalósítandó fejlesztések egymásra épülését, a helyi vállalkozói, civil, önkormányzati szférák összefogását és a jövőképpel rendelkező aktív vidéki társadalom kialakulását. Az érintett önkormányzatok és intézményeik éves szinten	Vezető partner: - Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület (HACS) Egyéb partnerek: - Cigánd Város Önkormányzata - Fényeslitke Község	A pályázat jogcíme: VP6-19.3.1-17 16.563.412.- Ft.	A program megvalósult, sikeresen lezárásra került. Felhasznált támogatási összeg: 12.568.173.- Ft.

több, mint 100 rendezvényt bonyolítanak le. A rendezvények megvalósítása során az önkormányzatoknál jelentős költségként jelenik meg a rendezvénysátrak és a kiegészítők bérleti díjai. Az eszközök beszerzésével költséghatékonyabban megvalósíthatóak a rendezvények, melynek köszönhetően jelentős mértékben tehermentesíthetőek az önkormányzatok.	Önkormányzata		
"Védjegy program", mint jó gyakorlat átvétele Megvalósított főbb elemek: Program indító konferencia; Helyi termék marketing eszközök/ruházat beszerzése; Tanulmányutak a HACS-ok területén (2 db); Helyi termelői adatbázis és weblap kialakítása; Védjegy kézikönyv: arculati kidolgozás, szabályozás és felhasználási feltételek. A projekt lehetővé tette a partner LEADER Helyi Akciócsoportok és a projektben érintett területek helyi termelői közötti együttműködés megerősítését, a partner akciócsoportok értékeinek promócióját és hozzájárul a turisztikai lehetőségek bővítéséhez.	Vezető partner: - Borsod-Torna-Gömör Egyesület (HACS) Együttműködő partner: - Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület (HACS) Egyéb partnerek: - Szent Márton Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Egyesület - Hunor Lovas Sport és Szabadidős Közhasznú Egyesület	A pályázat jogcíme: VP6-19.3.1-17 17.435.179.- Ft.	A program megvalósult, sikeresen lezárásra került. Felhasznált támogatási összeg: 15.028.323.- Ft.

A térségek közötti együttműködés célja új innovatív megoldások keresésének ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének, szerepvállaláshoz szükséges kompetenciáinak fejlesztése, új tudás integrálása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe. Az együttműködési projektek nem korlátozódhatnak kizárólag tapasztalatcserére, azoknak minden esetben olyan tárgyasult vagy immateriális eredménye kell legyen, amelynek létrejöttéhez az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult, illetve eredményeiből minden partner részesül.

A HACS a nagyobb léptékű, több település lakóit vonzó kulturális, civil és egyházi rendezvények, programok szervezését, nemzetiségi hagyományok bemutatását továbbra is kiemelt célként tartja szem előtt.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A HACS munkaszervezete 2008. októberében kezdte el munkáját. A munkaszervezet létszáma a feladatok ellátásának megfelelően 3 fő főállású munkavállaló, 1 fő munkaszervezet vezető és 2 fő ügyintéző. A foglalkoztatást a működési források felhasználási lehetősége és a hatékony munkaerő gazdálkodás alakítja folyamatosan.

Egyesületünk az illetékességi területén, Sátoraljaújhely város központjában, külön bejárattal rendelkező, 2 irodahelyiségből álló irodát tart fenn, melyből az egyik oktató teremnek is megfelelő. Az iroda rendelkezik telefonos (vezetékes és mobil) elérhetőséggel és szélessávú internet kapcsolattal, melyek biztosítják a munkavégzés feltételeit. Településen belüli elhelyezkedése központi, az ügyfelek számára kitűnően megközelíthető.

A HACS és a munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontnak tartjuk az alulról jövő kezdeményezések felkarolását, a helyi szereplők, a lakosság aktivizálását és bevonását a fejlesztési folyamatokba.

Az együttműködés kialakítását, a megszerzett tudás és a tapasztalatok közös hasznosítását, a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását a kezdetektől igyekszünk felkarolni, támogatni és munkakapcsolatot kialakítani a térségben működő más fejlesztő szervezetekkel.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékossgal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület, mint Helyi Akciócsoport különös figyelmet fordított a térség hátrányos helyzetű csoportjaira mind a tervezőmunka szervezése során, mind a fejlesztési célok megfogalmazásánál.

A Zempléni Tájak Akciócsoport területén lévő települések vonatkozásában a társadalmi-gazdasági és az infrastrukturális fejlettséget mutató értékek is bizonyítják azt, hogy nagyon magas a halmozottan hátrányos helyzetű népesség összlakosságon belüli aránya. Ezért kiemelten kívánjuk kezelni a társadalmi kohézió erősítésére fenntartható programokat az esélyegyenlőség biztosítása mellett. Célunk a meglévő (különböző profilú) civil- és egyházi szervezetek tevékenységének támogatása, továbbá az együttműködési lehetőségek feltárását célzó programok kialakítása. Hangsúlyos az önszerveződések elősegítése és fejlődésük támogatása, a korosztályok és az eltérő társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió erősítése, a hátrányos helyzetben lévők segítése, a helyi népesség megtartása.

A jelenlegi Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésénél és megvalósításánál - valamint az érdekvérvényesítés során a jövőben is - megfelelő odafigyeléssel, a jogszabályi előírásokkal biztosított esélyegyenlőség tiszteletben tartásával tartjuk szem előtt az érintett csoportok, személyek speciális körülményeit, esélyteremtési igényeit.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az alábbi horizontális célok kerültek megfogalmazásra:

- a munkanélküliek, különösen a fiatalok és a pályakezdők, valamint más hátrányos helyzetű rétegek támogatása, hogy javuljanak munkaerő-piaci kompetenciáik, vállalkozói kedvük és képességük, javuljon társadalmi esélyegyenlőségük;
- a helyi gazdaság élénkítése révén olyan kedvező társadalmi hatások indukálása, amelyek a hátrányos helyzetű lakosok, közösségek és települések esélyeinek javítását eredményezik;
- a piacra termelés, a helyi termékek előállításának ösztönzése a jövedelmi helyzet javításán túl az önbecsülés, a társadalmi hasznosság, a hagyományok, mint értékek megőrzésében való aktív részvétel érzetének erősítése érdekében;
- az identitástudat, a közösségi kapcsolatok erősítése a gyerekek, a fiatalok esetén;
- a digitális írástudás kiterjesztése (lakóhelytől, foglalkozástól, életkortól függetlenül);
- a térség kistépülései, illetve az ott élő közösségek esélyeinek javítása;
- az együtt élő nemzetiségek közötti harmónia megőrzése.

Figyelemmel a fentiekre a HFS célterületei az alábbi esélyegyenlőséget javító fejlesztések alapját teremtik meg:

1. Új és meglévő vállalkozások eszközfejlesztésén keresztül munkahelyteremtés preferálása, amely javítja a munkanélküliség helyzetét.
2. A vállalkozások erősödését szolgáló intézkedéssel javítani kívánjuk a szolgáltatások helyben történő elérhetőségét is és ezáltal a kistelepüléseken élők életminőségének javulását.
Részben ezt a célt szolgálja a minőségi helyi termékek előállításának ösztönzése és támogatása, de emellett ez várhatóan pozitívan hat majd a jövedelmi helyzet alakulására is, az önellátás lehetősége révén növeli a megélhetés biztonságát is.
3. Célcsoport-specifikus közösség-szervező és, – építő programok, eszközök biztosításával új és már működő civil szervezetek társadalmi hatásának, érdekérvényesítő képességének javítása révén az intézkedések növelik a települések népességmegtartó képességét, az ott élők (különösen a fiatalok) identitástudatának erősödését, s hozzájárulnak az elvándorlás lassításához, a kiaknázatlan helyi szellemi potenciál aktiválásához, a nemzetiségi kultúra megőrzéséhez.
4. Lehetőséget teremtenek az intézkedések a térség – földrajzi értelemben is – periférián lévő kistelepüléseinek programszerű támogatására, e települések közösséggé szervezéséhez, együttműködésük elmélyítéséhez.
5. Támogatják a digitális kommunikáció fejlesztésével a térségnek és lakóinak az információs társadalomba való integrációját (Okos Falu Stratégia).

A fentiek mellett kiemelt fontosságú az Akciócsoportunk esetében a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer fenntartása. A HACS-unk döntéshozó testületeiben (elnökség, HBB) eddig is érvényesítésre került, hogy legalább egy nő és legalább egy fiatal személy kell, hogy szerepeljen. Ezen szabály figyelembevételével kerül majd sor a soron következő tisztújításra, amelynek határideje 2023. decembere. Tehát továbbra is érvényesítésre fog kerülni az esélyegyenlőségre vonatkozó előírás.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A Stratégiánk készítése során a fenntartható fejlődést, olyan fejlődési útnak tartjuk, amely egyszerre van figyelemmel a környezet eltartó képességére, a társadalom jólétére és a gazdaság erősítésére. A HFS intézkedéseiben a fenntarthatóság biztosítása érvényesül számos szempont alapján.

A térség gazdasági szereplői tudatosan építsenek a térség környezeti adottságainak kiaknázására, építsék be a projektekbe a fenntarthatósággal kapcsolatos megújuló technológiákat.

A rendezvények és az attrakciók megvalósításánál különösen hangsúlyosan érvényesüljön a környezetvédelem és az újrahasznosítás elve.

A helyi termékek koordinált piacra jutásának támogatása, a közös értékesítési pontok kialakítása, illetve marketing tevékenységük fejlesztése is csak a fenntarthatóság egyidejű szem előtt tartásával történhessen (a megoldás ne járjon környezeti terheléssel).

A hátrányos helyzetű települések számára készülő közösségalapú településfejlesztési program fókuszáljon a település természeti erőforrásaira, s azok fenntartható hasznosítására.

A HFS egyértelműen támogatja:

- projektek során megújuló energiát hasznosító technológiák alkalmazását,
- rendezvények megvalósítása során újrahasznosított anyagokból készült eszközöket (pl. ökopohár, repohár),
- Okos Falu Stratégia koncepció kialakítása során preferált a helyi energiaközösségek létrehozása megújuló energiával.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Helyi Fejlesztési Stratégiában a 2014-2020 és az átmeneti időszak (2021-2022) között 4 db stratégiai fejlesztési prioritás került kijelölésre, összesen 16 db fejlesztési intézkedés formájában. Ezek figyelembevételével történt a mintegy 809.181.549.- Ft allokálása a 2014-2022 közötti programozási időszakban, melyhez plusz 20 % többlet forráslekötés adódik.

Jogcímekre levetítve:

- a legtöbb forrás a mikro-vállalkozások létrehozását és fejlesztését érintette összesen ~ 687 millió Ft értékben,
- közösségi célú fejlesztésekre, rendezvényekre 60 millió Ft,
- mintaprojektekre összesen 77 millió Ft érték.

Pályázati eredményeink összesített adatai:

- támogatáshoz kapcsolódó vállalt munkahely-teremtés: 41 fő (19.484.275.- Ft/fő),
- hiánypótló helyi szükségleteket kiszolgáló mikro-vállalkozások 4 db,
- inkubációs terület fejlesztése, kialakítása járási szinten 1 db,
- települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott közösségi terület 5,5 ezer m²,
- "Zempléni Tájak" védjegy szabályzatának kidolgozása 1 db.

(Forrás: ZTVE munkaszervezet saját adatközlés, 2023.08.31.)

- **Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.**

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma*	Felhívás keretösszege	Kötelezettség-vállalás mértéke
Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikro-vállalkozások)	VP6-19.2.1.-101-01-17	15 db	5 db (Visszamondások és elállások nélkül: 10 db)	45.609.035.- Ft	54.730.842.- Ft
Gép- és eszközbeszerzés (kisértékű / mikrovállalkozások)	VP6-19.2.1.-101-02-17	28 db	16 db (Visszamondások és elállások nélkül: 21 db)	36.451.075.- Ft	43.741.289.- Ft
Mintaprojekt4: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy	VP6-19.2.1.-101-08-17	1 db	1 db	24.999.926.- Ft	29.999.911.- Ft
Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)	VP6-19.2.1.-101-10-19	49 db	20 db (Visszamondások és elállások nélkül: 29 db)	110.914.156.- Ft	133.096.987.- Ft
Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)	VP6-19.2.1.-101-12-19	24 db	20 db	34.841.552.- Ft	41.809.862.- Ft
Mintaprojekt5: Közösségi kommunikáció fejlesztése a HACS területén	VP6-19.2.1.-101-13-19	1 db	1 db	16.666.621.- Ft	19.999.945.- Ft
Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)	VP6-19.2.1.-101-20-22	74 db	41 db (Tartaléklista forrásfelhasználása során változhat)	455.584.754.- Ft	455.584.754.- Ft

- **Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.**

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma*	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Mintaprojekt2: Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése	VP6-19.2.1.-101-06-17	1 db	1 db	8.262.355.- Ft	9.914.825.- Ft
Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (Cigándi járás)	VP6-19.2.1.-101-11-19	1 db	1 db	2.382.925.- Ft	2.859.510.- Ft
Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (Sárospataki járás)	VP6-19.2.1.-101-16-19	4 db	4 db	6.715.802.- Ft	8.058.962.- Ft
Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (Sátoraljaúj helyi járás)	VP6-19.2.1.-101-17-19	4 db	2 db	2.173.667.- Ft	2.608.400.- Ft

- **Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.**

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma*	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény)	VP6-19.2.1.-101-03-17	7 db	4 db	4.069.093.- Ft	4.882.911.- Ft
Helyi termékek világpiaci megjelenítésének elősegítése	VP6-19.2.1.-101-05-17	0 db	0 db	0.- Ft	0.- Ft
Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával	VP6-19.2.1.-101-14-19	1 db	1 db	14.971.703.- Ft	17.966.043.- Ft

***Megjegyzés:** A visszamondásokkal és elállásokkal korrigálva (lezárva: 2023.08.31.)

A munkaszervezet a helyi akciócsoport területén megvalósult beruházások megvalósítása során megszerezte azt a tudást és szakértelmet, ami ahhoz szükséges, hogy egy ilyen - az akciócsoport gazdasági élete szempontjából rendkívül fontos - térségfejlesztési stratégia megvalósításának szakmai koordinációját lebonyolítsa.

6. Külső koherenciák azonosítása

A térségi szereplők számára elérhető támogatás igénybevételével 2027-ig folytatódik a térség további fejlesztése, a versenyképesség és a piacorientáció jegyében. Lehetőség nyílik a fenntartható fejlesztésre és a térségi együttműködések a HFS-ben rejlő hatások kiaknázására.

A LEADER forrás támogatott intézkedéseinek eredményei:

- a térség vándorlási különbözetének csökkentése vagy ideális esetben a tendencia megfordítása a cél a tervezési időszak végére,
- új, a közösségek szempontjából hasznos termelő és szolgáltató vállalkozások létrejötte.

A KAP ST a hazai prioritásokat tartalmazza a 2023-2027 közötti időszak vonatkozásában. A más operatív programokkal való lehatárolást részletesen a KAP ST 4.5 Az EMVA és a vidéki térségekben működő egyéb uniós alapok közötti koordinációnak és hatáskör-elhatárolásnak, valamint az említett alapok egymást kiegészítő jellegének felülvizsgálata fejezet tartalmazza. Alapvetően a kettős finanszírozás szabályozása alapján a projektek Támogatói Okiratai a mérvadóak.

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A HFS készítésénél alapelveként jelentkezett, hogy a helyzetfelmérés és a Prioritás-Intézkedések kialakításánál figyelembe vegyünk a helyi közösség területén az elmúlt években készült fejlesztési koncepciókat, stratégiákat, egyéb fejlesztési programokat (pl. Magyar Falu Program, TOP2; GINOP-Plusz, stb.) **A gazdasági célokkal szoros összefüggésben került megfogalmazásra az élhetőbb vidéki lét célrendszerének, a fejlesztési potenciáljának, a természeti és a kulturális értékének fejlesztése.**

Külső koherenciák azonosítása a KAP ST-ben foglaltak alapján:

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másodsorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik. A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységek és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Integrált Területi Programja

A Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei ITP 2021-27 dokumentuma illeszkedik a Területfejlesztési Programhoz, másrészt a finanszírozást biztosító Terület- és TOP Pluszhoz és annak vonatkozó prioritásainak céljaihoz.

A program a vármegye területi alapú fejlesztéseit támogatja. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás térségi és helyi feltételeinek biztosítására, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra fejlesztésére. Az ITP és a KAP ST is támogatja a vidéki térségeket, ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás multiplikátor hatását megsokszorozza, így eredményesebb lehessen a fejlesztések kimenetele. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében a két program között összefűzést alkalmaztunk, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű LEADER céljainak meghatározásakor (HFS célok) vizsgálatra került a vármegye Integrált Területi Programja.

Az átfedési lehetőségek okán a projektszintű lehatárolást alkalmazzuk.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

• Térszerkezeti adottságok

A helyi közösség tájegységei a természetföldrajzi kettős meghatározottság mellett település-földrajzilag is kettősséget mutatnak. A Hegyköz falvainak képét a hegyvidéki és a medencejelleg határozza meg. A Hegyközre az aprófalvak jellemzőek, többségük népessége 500 főnél is kevesebb. A Bodrogköz településeinek szerkezetét a Bodrog és a Tisza közti fekvés határozza meg. A települések a két folyó által szabadon átjárható terület magasabb fekvésű részein alakultak ki. Szerkezetüket tekintve szalagtelkes elrendezés jellemző rájuk, építészetükben keverednek az erdélyi, az alföldi és a felvidéki vonások. Legfejlettebb kistájnak Tokaj-Hegyalja tekinthető, amely UNESCO világörökség kultúrtáj besorolással is büszkélkedhet. A történelmi és a gazdaságföldrajzi kohéziós egység miatt úgy érezzük, hogy az Akciócsoport egy összefüggő térség és gazdasági környezet.

A térség 52 települést foglal magába, amelynek területe 1190 km² és 56.433 fő az állandó lakosainak száma. Az ebből 50 LEADER jogosult település adatai: területe 976,44 km² és 32.289 fő állandó lakos¹. A területhez 4 város kapcsolódik szorosan: Cigánd (2.999 fő), Pálháza (1.001 fő), Sárospatak (10.938 fő) és Sátoraljaújhely (13.206 fő).

¹ Forrás: <https://www.teir.hu>

A térség potenciáljai és kezelhető nagysága megfelelő humán, gazdasági és pénzügyi erőforrásokkal rendelkezik a HFS célok teljesüléséhez.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület illetékességi területéhez tartozó települések három járáshoz tartoznak. A tervezési területünk járásai a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett járásnak (2) és komplex programmal fejlesztendő járásnak (1) minősül. A komplex mutató alapján meghatározott rangsorszám szerint a Cigándi járás az első helyre került a komplex programmal fejlesztendő járások között.

A közösség területe jellemzően határmenti, hátrányos helyzetű. A régió területe részben a vasút, másrészt a 37. sz. főút segítségével viszonylag bekapcsolt az ország vérkeringésébe. A vasúti ellátottságot jellemzi, hogy az Akciócsoport 50 települése közül – a hegyközi kisvasút megmaradt rövid szakaszát leszámítva – mindössze 2 rendelkezik vasútállomással. Az M3-M30-as autópálya 30 perces elérhetőségi területén teljes mértékben kívül helyezkedik el a közösség.

• **Környezeti adottságok**

Az Akciócsoport területének legfőbb természeti erőforrása a Zempléni-hegység (Eperjes-Tokaji), valamint a Bodrog és a Tisza folyó. Az említett folyóvizek mentén réti- és legelőgazdálkodásra alkalmas réti öntéstalajok alakultak ki, a mezőgazdasági művelésre leginkább alkalmas talajok előfordulása kevésbé jellemző. A réti- és a legelőterületek mennyisége kedvező, viszont a szántóföldi növénytermesztésre leginkább alkalmas talajok előfordulási aránya nagyon alacsony. A feltárt termálvízkészlet Sárospatakon hasznosított, erre további komplex idegenforgalmi fejlesztések építhetők.

A térség legjelentősebb védett természeti értékei közé a Zempléni-, a Tokaj-Bodrogzugi Tájvédelmi Körzet és a Nagy-Milic Natúrpark tartozik. A térségben a legjelentősebb környezeti problémát a vállalkozások tevékenységéből adódó környezetterhelések jelentik.

• **Kulturális erőforrások**

A HACS akcióterülete természeti, földrajzi adottságaival, sajátos éghajlatával, valamennyi településen fellelhető építészeti értékeivel, helytörténeti gyűjteményeivel, kulturális, sport- és gazdasági rendezvényeivel, nemzetiségi hagyományaival, testvérvárosi kapcsolataival a vármegye kulturális életének egyik legjelentősebb térsége. A tervezési térség meghatározó kulturális potenciállal rendelkezik.

A tervezési területen a települések túlnyomó többsége rendelkezik közösségi szintterrel, művelődési házzal, faluházzal, közösségi házzal.

Az akcióterület településein jellemzőek az ünnepnapokhoz, a megemlékezésekhez kapcsolódó kulturális események, rendezvények, továbbá a szabadtéri programok és a nagyrendezvények iránti igény is mutatkozik. A rendezvények bemutatkozási lehetőséget biztosítanak az öntevékeny csoportoknak, alkotóknak. A kulturális élet kínálatát színesítik a nemzetiségi önkormányzatok, kulturális egyesületek által szervezett programok.

Művészeti csoportok több településen működnek sikerrel. Főként a néptáncosok vannak jelen a helyi közösségekben, a nemzetiségi csoportok köreiben folyik az ismeretátadás, a hagyományok őrzése. Néhány településen, amatőr színjátszók közösségei működnek, az iskolákban folyó művészeti oktatás révén zenét tanulhatnak a fiatalok.

A térségben meglévő helytörténeti gyűjtemények nagy része megújult, egy térségi adatbázis készült a leltárba vett tárgyi emlékekről.

Helyi, hagyományos és új vallási csoportok, egyházak közösségformáló rendezvényei jelen vannak a térségben, főként azokon a településeken, ahol még működik plébánia.

A kultúrával, a településfejlesztéssel foglalkozó szervezetek, faluszépítő egyesületek szintén jelentős számban képviseltetik magukat térségünkben. Ezek kiemelt célja a térség települései közötti kapcsolatok erősítése, valamint a közösségi élet felpozícióba hozása, térségi és települési szinten egyaránt.

• A társadalom állapota

A közösség járásaira jellemző a kislélekszámú települések magas száma. A születések aránya a térség egészét vizsgálva fokozatos csökkenést mutat. A természetes szaporodás aránya a Hegyközben kimondottan rossz, míg a Bodrogi terület településeinek egy részén pozitív mutatókkal lehet találkozni (roma népesség növekvő lélekszáma). A térség vándorlási különbözete negatív tendenciát mutat. Az aktív korú népesség aránya stagnálást, esetekben csökkenést mutat. Az időskorú népesség arányában állandóság figyelhető meg, mivel a fiatalok aránya 1990 óta folyamatos csökkenést mutat, a térség elöregedettségi mutatója folyamatosan növekszik.

Az Akciócsoport lakosságának 84%-a 2000 fő (KSH alapján ZTVE számítás) alatti lélekszámú kistelepüléseken él, melyek jellemzően hiányos infrastruktúrája negatív módon befolyásolja az ott élő emberek várható átlagos élettartamát, életminőségét. A népesedési helyzetet országosan jellemző negatív tendenciák a térségre is érvényesek. A népesség száma a természetes fogyás és a negatív vándorlási egyenleg hatására csökkent, 2022-ben 32.289 fő (KSH). A települések 52%-a 500 főnél, több, mint háromnegyede 77%-a 1000 főnél kisebb népességszámú.

A térség hazánk gazdasági-társadalmi szempontból legelmaradottabb régióinak egyike. A hátrányos helyzet a tartós munkanélküliség magas arányában, a népesség elöregedésében, az alacsony iskolai végzettségben, a képzett fiatalok elvándorlásában nyilvánul meg. A roma népesség egyes településeken 50%-ot meghaladó arányban van jelen. A HACS területére hivatalos adat nem fellelhető, saját kimutatásunk alapján megközelíti a 20-25%-ot.

Az Akciócsoport területén az országos átlaghoz hasonló a lakosság korösszetétele. A 15-65 éves korúak aránya 66,5%, a 65 év felettieké 15,8%. A második legnépesebb korcsoport a 0-14 év közöttieké 17,7% (TEIR 2021.). A népesség iskolai végzettség szerinti megoszlását vizsgálva szembetűnő, hogy a mindössze 8 általános osztályt végzettek részaránya a legmagasabb, az országos arányszámot meghaladó. Az egyetemi és főiskolai oklevéllel rendelkezők száma ~10%, aránya lényegesen elmarad az országos mutató értékétől.

Ez utóbbi összevetés egyértelműen jelzi, hogy a térségben kevés a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma.

A közszolgáltatások különböző formái (közoktatás, közigazgatás, szociális és egészségügyi ellátórendszer) és az időszakos közmunkaprogramok jelentik az egyetlen legális munkalehetőséget számos alacsony vállalkozássűrűségű kistelepülésen, ahol a települési önkormányzat sok esetben szinte egyedüli foglalkoztatóként van jelen. Jövedelemtermelő képesség csökkenése miatt többnyire csak jövedelemkiegészítő tevékenységként, félállásban dolgoznak az agráriumban, illetve számos család önellátás céljából végez mezőgazdasági tevékenységet.

Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület működési területe egyike Magyarország legnehezebb helyzetében lévő térségeinek. A térségben lévő regisztrált civil szervezetek zöme városi központtal tevékenykedik. Természetesen emellett a települések közül számtalan helységben találhatunk egyéb, nem regisztrált civil szerveződést, melyek tevékenysége elsősorban a kultúra és az oktatás területéhez kapcsolódik. A térség egyik legnagyobb ernyőszervezete a Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén Térségi Egyesülete. A legjelentősebb, legnagyobb létszámú szervezetek főként a sporttal, az oktatással és a szabadidővel kapcsolatos területen működnek.

A térség településeinek több, mint felén működik polgárőrség, valamint egyéb, a polgárvédelemmel, a tűzoltással kapcsolatos tevékenységgel foglalkozó szervezet. Ezek együttműködve a térség rendőrkapitányságaival és tűzoltóságával a lakosság biztonsága érdekében fejtenek ki aktív tevékenységet. További igényként merül föl ezen szervezetek bővítése és a feladatellátás hatékonyságának fokozása.

• A gazdaság helyzete

Az Akciócsoport magas munkanélküliségi mutatóval rendelkezik, értéke 8,1%, ennek 61,4%-a tartósan munkanélküli (TEIR 2021). A tartósan munkanélküli, hátrányos helyzetű lakosság számára a legbiztosabb jövedelemforrást a szociális támogatások jelentik, körükben mára valós életstratégiává vált a segélyből élés.

A közösség településeinek túlnyomó részén kifejezetten magas az alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen népesség részaránya, akiknek gyakran még az ideiglenes elhelyezkedésre sincs módja az alkalmi munkavállalás korlátozottsága, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek hiánya miatt.

A térségben néhány nagyobb céget leszámítva nem létezik elsődleges munkaerő-piac, így a legnagyobb foglalkoztatókká a feldolgozóipar (30%), a közüzemi szolgáltatások körében tevékenykedő cégek és az önkormányzatok léptek elő

(~26%), utóbbiak a közmunkaprogramok révén a munkanélküliek széles körét foglalkoztatták és foglalkoztatják. Harmadik foglalkoztatási szektor a kereskedelem, szolgáltatás (~15%). (ZTVE számítás).

Az elhelyezkedési esélyeket rontja a munkaerő kereslete és kínálata közötti szerkezeti eltérés, a helyi gazdasági ágazatok igényeihez igazodó szakképzett munkaerő hiánya, valamint az igen alacsony vállalkozási hajlandóság. Munkanélküliek többségénél a munka világába való visszatérés, a munkahelyteremtés mellett, csak személyre szóló reintegrációs program segítségével lehetséges.

A vállalkozói szféra tőkeszegénysége miatt a foglalkoztatási és a jövedelemtermelési szerepe a térség gazdasági életében közepesen meghatározó, az utóbbi évek helyi fejlesztései előrelépést jelentettek. A helyi közösség területén két gócpontban Sátoraljaújhely, Sárospatak (mint város nem része a vidékfejlesztési térségnek) - összpontosul jelentős ipari tevékenység.

A térség szlovák és ukrán határmenti régiója 2020-tól ismételten különleges gazdasági övezeti státuszt kapott a Magyar Kormánytól.

Sárospatak, Sátoraljaújhely és Cigánd hagyományosan kedvező geopolitikai elhelyezkedésén túlmenően Vállalkozói (Ipari) Park létrehozásával is javította az ipartelepítési, a tőkevonzási feltételeit. Az iparfejlesztésre alkalmas területek szinte minden településen megtalálhatóak, ám megfelelő infrastruktúra és a szakképzett munkaerő csak korlátozottan áll rendelkezésre. Több település is rendelkezik olyan vállalkozási zónának alkalmas területtel, ahol a közművek a szennyvízcsatornázás kivételével jellemzően biztosítottak, de azok a hozzájuk tartozó épületekkel, raktárakkal, utakkal, kerítésekkel, stb. együtt felújításra, fejlesztésre szorulnak.

A közösség területén a természeti erőforrásokat lényegesen befolyásoló, veszélyeztető mezőgazdasági termelés nem alakult ki. Az egész területhez viszonyítva a mezőgazdasági terület aránya 61,6%, az erdőé 26,6%. A három tájegység változatos termőhelyi adottságokkal rendelkezik, ebből kiemelkedik Tokaj-Hegyalja, mint zárt borvidék, ahol dinamikus fejlődő borászati vállalkozások működnek.

Növénytermesztésünkről összességében az mondható el, hogy a Hegyközben, elsősorban gyengék a talaj adottságai, a Bodroghelyi vízgyűjtő területén a vízgazdálkodási viszonyok miatt a növénytermesztési szerkezet extenzív gazdálkodásról tanúskodik, ám létezik néhány mintagazdaságként működő vállalkozás. A térségben Sárospatakon, Kenézlőn, Tiszakarádön és Mikóháza környékén működik jelentős állattenyésztő vállalkozás.

A közösség területe kiváló természeti adottságokkal rendelkezik turisztikai szempontból. A területen egyszerre van jelen a nagy múltú borászatnak otthont adó csodálatos hegyvidék és a gazdag vízi világgal rendelkező romantikus Bodrog és Tisza, mely nemcsak a halászok és a horgászok számára nyújt lehetőséget, hanem a vízi sportokat kedvelő turista is megtalálja a számítását.

A térségben minőségi, turisztikai programokat is kínálni tudó - már meglévő - közepes és magas minőségű szállásfejlesztések szükségesek a turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében. A Hegyközi terület az utóbbi időben sokat fejlődött szálláshely kapacitás tekintetében. Itt elsősorban a vendégmegtartó képesség tekintetében érdemes a fejlesztésekre fókuszálni. Tokaj-Hegyalja fejlődésében a Világörökség program játszhat meghatározó szerepet.

A szolgáltató szektor szerepe az országos tendenciákhoz hasonlóan a közösség tájegységeiben is felértékelődött az utóbbi években, de a településeken különböző szintet képviselnek.

7.2 SWOT analízis

Az elemzésbe figyelembevételre került a HACS-ra vonatkozó helyzetfeltárás, fejlesztési előzmények, adatelemzések, a közösségi tervezés során nyert információk.

ERŐSSÉGEK - A térség geopolitikai helyzetéből adódó kapcsolatok megléte, fejlődése, erősödő gazdasági, kulturális együttműködés. - Kedvezőek az exportképes gyümölcs- és szőlőtermesztés feltételei. - Kiemelt jelentőségű természeti és ember alkotta adottságok, turisztikai vonzerők. - Kedvezményezett járási besorolás pályázatoknál. - Sikeresen végrehajtott LEADER programok, gyakorlott menedzsment kapacitás.	LEHETŐSÉGEK - Magyar-szlovák-ukrán határmentiségből adódó vonzáskörzet növekedés, gazdasági, kereskedelmi, piaci kapcsolatok potenciális fejlődése. - A helyi és az ökológiai gazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a hazai és az európai piacokon. - A táji, a természeti értékek megóvása és hasznosítása előtérbe kerül. - A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek) szerepe felértékelődik. - Egységes térségi szemlélet megerősödése.
GYENGESÉGEK - A térség országos viszonylatban periferikus földrajzi fekvésű. - Hiányoznak a helyi termékek versenyképességét javító, térségi hozzáadott értéket növelő feldolgozó üzemek, logisztikai szolgáltatások. - Kevés, tőkeszegény kényszervállalkozás. - Tájékoztatottság és IT ismeretek hiánya: sokszor a közszéfera dolgozói sincsenek tisztában speciális helyzetekkel.	VESZÉLYEK - Befektetői tőke érdektelensége, a működő vállalkozások gazdasági nehézségei. - A környező országok kedvezőbb adózási rendszere. - Perifériális helyzetből fakadó hátrányok erősödése. - A térségen belüli települések közötti fejlettségi különbségek növekednek. - Az önkormányzatok „szociális” intézményekké válnak (vidéki emberek periférizálódása, mélyszegénység, kriminalizálódás). - A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség fejlesztéseit. - A képzett réteg elvándorlása gátat szab a társadalmi és a gazdasági fejlődésnek.

Az Akciócsoport kedvező természetföldrajzi tulajdonságai, városainak fekvése, a Tokaj-Hegyalja Egyetem, a példaértékű helyi szolgáltatók, valamint a menedzsment szervezet sokéves tapasztalata, jelenléte elősegítik új vállalkozások, innovatív térségi szolgáltatások megjelenését és a gazdaságfejlesztést (mikrovállalkozásokra koncentrálna).

Egyes területeken a szolgáltatók nem képesek a helyből adódó lehetőségeik kihasználására, mivel szakmai tudásuk és szervezethez nem elégséges, fejlesztésre szorul. Az egyetem kínálja szakmai háttér és a területen jól működő szolgáltatások és menedzsment szervezetek tudásának átadásával fejleszthető a szolgáltatások minősége. A helyi kapacitás felhasználásával és jó gyakorlatok adaptálásával segíthető az előző folyamat.

A vállalkozói réteg folyamatos zsugorodása, versenyképességének elmaradása, a kedvezőtlen külső gazdasági és térszerkezeti helyzet egymást erősítő kedvezőtlen folyamatokat generál. A térség vállalkozásai versenyképességének fejlesztése stabilizálja a meglévő vállalkozásokat, ezzel elkerülhető azok megszűnése a térség foglalkoztatási struktúrájából (kiemelten a vidéki mikrovállalkozások esetében). A vállalkozások térségen belüli kommunikációja igen gyenge, jellemző az elaprózódás. Szükséges a vállalkozások hatékony együttműködését elősegítő belső hálózat fejlesztése.

A térségben egyre több a helyi termék előállító kisüzem, melyek a Tokaj-Hegyalja idegenforgalmi övezet fejlesztésének következtében előtérbe kerülhetnek. A helyi értékesítési lehetőségek megjelenése egyaránt lehetőséget kínál a minőségi helyi termékek piaci megjelenésének.

Az előregedő társadalom, a fiatalok elvándorlása, az alvó települési formák kialakulása következtében felbomló/felbomlott helyi közösségek alakultak ki. A több településen meglévő közösségformáló civil csoportok, segítő önkormányzatok elősegíthetik a térség civil aktivitásának növekedését, a közösségek fejlődését. Ehhez azonban a közösségek megerősítésére, a helyben aktivizáló kezdeményezésekre van szükség.

A térség gazdag természeti és kulturális értékei, hagyományai lehetőséget biztosítanak a kedvezőtlen demográfiai és gazdasági folyamatok által erodált települési identitás tudat stabilizálására, erősítésére.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképeivel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

A beavatkozási logika módszertanából kiolvashatóak a szükségletek és a lehetőségek, azok hatása a program célkitűzéseire és a tervezett műveletek (intézkedések) közötti logikai kapcsolat. Ezzel kívánjuk bemutatni az összefüggést a beavatkozás tevékenységei, forrása és annak eredményei, hatásai között. A célok és az intézkedések a helyi igényekre épülve segítik a strukturális változásokat, a közösségi kapacitás építését és a helyi innováció ösztönzését.

A stratégiánk középpontjában a vidéki térségben élők életminőségének javítása áll. A gazdaságfejlesztési intézkedésben foglalt célok közvetlenül segítik a munkahely-teremtést és a foglalkoztatás megtartását. A fejlesztési lehetőségek legnagyobb nyertesei a helyi mikro-vállalkozások lesznek, hiszen a térségi legnagyobb foglalkoztatók jelentős része kizorul az egyéb operatív programok adódó lehetőségeiből. **A térség foglalkoztatásának legjelentősebb bázisát a mikrovállalkozások adják, amelyek megerősítése, létrejöttük ösztönzése kiemelt gazdaságfejlesztési intézkedés.**

Az innovatív elképzeléseket megvalósító vállalkozások fokozzák a térség gazdaságának versenyképességét és ötleteik „generáló hatást” váltanak ki.

A HFS másik kiemelt gazdaságfejlesztési alapja a helyi közösség területén meglévő természeti és épített örökségi potenciál, melynek minőségi fejlesztése a kapcsolódó beruházások, a hátrányos helyzetűek fokozottabb bevonását teszi lehetővé a térségi fejlesztésbe, ezzel szinergikus hatást gyakorolva a turisztikai lehetőségekre. Az értékmegőrzés és a természeti erőforrások fenntartható hasznosítása hozzájárul a környezeti terhelés irányított csökkentéséhez és a környezetvédelemhez. Ezen prioritásokhoz kiemelten csatlakozik a tájjellegű helyi termékek fejlesztését célzó intézkedés.

8.1 A stratégia jövőképe

A Zempléni Tájak HACs stratégiája az integrált jelleg mellett a helyi gazdaságfejlesztésre és a közösség szerepének további megerősítésére fókuszál.

Az elérhetőbb környezet és a civil szervezetek fejlesztése összefügg a társadalmi tőke erősítésével, a térségi identitástudat fokozásával, valamint az esélyegyenlőség támogatásával, mint a stratégia kiemelt pontjával.

Jövőkép

Célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével a hagyományok és az identitás értékeinek megőrzésével.

8.2 A stratégia célhierarchiája

A stratégia komplex programként járul hozzá a vállalkozások támogatásához, a kisléptékű településfejlesztési akciókhoz és a helyi közösségi rendezvények megvalósulásához. Továbbá segíti és támogatja a szomszédos Akciócsoportokkal közös projektek létrehozását, nemzetközi kapcsolatok kialakítását.

	Legfontosabb célok
1.	A vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése.
2.	Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása.
3.	Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.
4.	Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten.
5.	Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése.

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Fejlesztési besorolás	Melyik cél(ok)hoz járul hozzá ²				
			1.	2.	3.	4.	5.
1.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)	Gazdaságfejlesztés	X			X	
2.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)	Közösségfejlesztés		X	X		
3.	Eszközbeszerzés non-profit szervezetek, egyházak számára (kisléptékű beszerzés)	Közösségfejlesztés			X		
4.	Okos Falu Program: Stratégia kidolgozása (önkormányzati együttműködés)	Közösségfejlesztés					X

A választott célok szöveges indoklása:

• A vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése

Kiemelt gazdaságfejlesztési cél a vidéki területeken működő, kiemelten mikrovállalkozások szolgáltatási szektorának, feldolgozóipari és kereskedelmi ágának fejlesztése, amely hozzájárul a térség gazdasági működéséhez és gazdasági potenciáljának erősítéséhez. Az előbbi szektorok támogatása kiemelten fontos a térség megtartó erejének biztosításához és a munkahelyek fennmaradásához, újak létrehozásához. Ezen szektorokban továbbra is kiemelten támogatjuk az új munkahelyek létrehozását a HFS-en belül.

Továbbá fontos a HACS területén helyben megtermelt mezőgazdasági termékek (zöldség, gyümölcs, lekvár, gyümölcslé, pálinka, szörp, hús, tejtermék, méz, stb.) feldolgozása érdekében felmerülő fejlesztések támogatása, az

² Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat.

esetleges kiszolgáló épületek létesítésének, a termeléshez szükséges eszközök beszerzésének a támogatása új munkahelyek teremtésének az érdekében. Ezen támogatás segíti a minőségi előállítást és a piacra jutást.

- **Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása**

A közösség fontosnak tartja a civil társadalom megerősítését, településeken belüli és a járások (tájegységek), mikro térségek közötti párbeszéd fejlesztését. A célkitűzés legfontosabb célja a civil szervezetek, a kezdeményezések, az együttműködések segítése, a térségi, a települési és a személyes identitás, valamint a kohézió megerősítése.

- **Közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése**

Ezen célkitűzéssel célunk a helyi civil szervezetek, egyházak működési feltételeinek, közösségépítő tevékenységének javítása kisértékű eszközök beszerzése által. A településfejlesztési, a vidéki örökségvédelmi és egyéb fejlesztések megvalósítása hozzájárul a vidéki életminőség javításához.

- **Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten**

Fenntartható, környezettudatos fejlődés kutatása a helyi adottságok feltárásával. Nagy hangsúlyt kell fektetni a megújuló, környezetbarát energia hasznosítására (napenergia, szélenergia, geotermikus energia, egyéb megújuló energia).

- **Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése**

Szükséges és fontos támogatni a helyi szellemi és a közösségi élet fejlesztését, az ismeretanyagok átadását különböző programokkal, képzésekkel, közösségi kezdeményezésekkel, helyi társadalmi akciókkal és humán erőforrásokkal, valamint ehhez kapcsolódóan lényeges a beruházásokat megalapozó stratégia megalkotása.

A LEADER forrás nem elegendő ahhoz, hogy nagyobb léptékben érzékelhető változást érjen el. Néhány sikeres újszerű módszer vagy éppen a meglévő elemek hatékony összekapcsolása helyi szinten jelentős változásokat eredményezhet, főként, ha más alapból finanszírozott jelentősebb forrást vonzunk be az Akciócsoport területére a fent nevezett célok és források segítségével.

A HFS-ben szereplő specifikus célok alapjai a 6. számú mellékletben található célpiramis stratégiai prioritásai, illetve azok figyelembevételével kerültek meghatározásra.

A melléklet mutatja meg a HFS specifikus céljaihoz tartozó stratégiai hatásterületek operatív programonkénti besorolását.

9. Cselekvési terv

A fejezet tartalmazza a ZTVE HACS intézkedéseinek leírását, a leendő Helyi Felhívások (HF) legfontosabb paramétereit, egységes szempontok szerint.

9.1 Az intézkedések leírása

1. számú HFS intézkedés	
1.1. Az intézkedés megnevezése:	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)
1.2. Specifikus cél:	1. A vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése. 4. Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten.
1.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak HACS tervezési területén jelentős szerep jut a mikrovállalkozásoknak és az önkormányzatoknak a foglalkoztatás és a szolgáltatások körének bővítése tekintetében. Ezek a vállalkozások méretüknél fogva jellemzően kimaradnak a GINOP nyújtotta lehetőségekből. A LEADER forrásból történő támogatásuk célja a versenyképességük növelése. A támogatott fejlesztések hozzájárulnak a vállalkozások erősödéséhez, a térség gazdasági erőforrásainak növekedéséhez, valamint a foglalkoztatottság megtartásához és növekedéséhez. Az intézkedés keretében elnyerhető támogatás hozzájárul az energiahatékonyság, valamint a megújuló energiaforrások kiaknázásához.
1.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:	- Gép- és eszközbeszerzés - Építési tevékenység - Marketing tevékenység - Immateriális javak beszerzése - Megújuló energiaforrás kialakítása - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása - Műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele - Projektmenedzsment - Projektelőkészítés
1.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:	- Személygépjármű beszerzés - Élő állat vásárlás - Használt árucikkek beszerzése - Mezőgazdasági üzemek beruházásai - Támogatási jogosultságok megvásárlása - Gomba termesztése, feldolgozása - Hűtőház kialakítása - Lágyszárú növények telepítése - Turisztikai tevékenységhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztések - Motorral hajtott légi, vízi közlekedési jármű beszerzése - Használt eszközök és gépek beszerzése - Ingatlan vásárlása - Mezőgazdasági munkagéphez, erőgéphez csatlakoztatható pótkocsi, félpótkocsi beszerzése - Bárminemű mezőgazdasági tevékenységhez, szolgáltatáshoz - kivéve helyi termékek - kapcsolódó tevékenység, eszközök, gépek beszerzése - Erőgép, munkagép beszerzése 83 kW teljesítmény felett - Lőfegyverek, lőszer, robbanó anyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése

	- Magáncélú, lakófunkciót betöltő épület/épületrész, nem a támogatást igénylő meglévő és/vagy új tevékenységéhez kapcsolódó épület/épületrész és/vagy építmény fejlesztéséhez köthető tevékenység - Saját teljesítés - Kriptobányászathoz kapcsolódó szoftverek, számítógépek beszerzése
1.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
1.7. A jogosultak köre:	- Természetes személyek, őstermelők - Egyéni vállalkozó - Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások) - Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek - Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
1.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság - projektterv minősége - térségi szempont
1.9. Tervezett forrás:	- Intézkedésre allokált forrás: 360 millió HUF - Támogatás intenzitása: 65 % - Projektméret korlátai: 500.000.- HUF - 20.000.000.- HUF - Támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
1.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:	2024/1. félév - 2026/2. félév
1.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
1.12. Kimeneti indikátorok:	- Létrehozott munkahelyek száma: 3 fő - Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 5 db

2. számú HFS intézkedés	
2.1. Az intézkedés megnevezése:	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)
2.2. Specifikus cél:	2. Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása. 3. Községi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.
2.3. Indoklás, alátámasztás:	Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez, a helyi "énkép" kialakításához. A helyi vagy több település összefogásával megvalósuló rendezvények segítik a közösségben rejlő kompetenciák, lehetőségek kibontakozását. Továbbá hozzájárulnak a hagyományok ápolásához, illetve tudatosítják a lakosságban a helyi értékek iránti elhivatottságot. Az intézkedés segíti az új, innovatív ötletek, a környezetvédelmi programok, az életminőség jobbításához kapcsolódó ötletek megvalósítását. Prioritásként jelenik meg a már hagyományos kulturális, közösségi rendezvények, rendezvénysorozatok támogatása és időbeli ütemezése.
2.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:	- Rendezvény lebonyolítása - Konferencia lebonyolítása - Eszközbeszerzés - Marketing tevékenység - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása - Projektmenedzsment - Projektelőkészítés
2.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:	- Személygépjármű beszerzés - Élő állat vásárlás - Használt árucikkek beszerzése - Támogatási jogosultságok megvásárlása - Az európai uniós jog megsértését eredményező tevékenységek - Kizárólag egy adott gazdasági társaság érdekeinek és termékeinek bemutatását célzó rendezvény szervezése
2.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
2.7. A jogosultak köre:	- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek - Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
2.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság - projektterv minősége - térségi szempont
2.9. Tervezett forrás:	- Intézkedésre allokált forrás: 52 millió HUF - Támogatás intenzitása: 95 %

	- Projektméret korlátai: 500.000.- HUF - 5.000.000.- HUF - Támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
2.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:	2024/2. félév - 2025/2. félév
2.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
2.12. Kimeneti indikátorok:	- Megvalósult rendezvények száma: 5 db

3. számú HFS intézkedés	
3.1. Az intézkedés megnevezése:	Eszközbeszerzés non-profit szervezetek és egyházak számára (kisértékű beszerzés)
3.2. Specifikus cél:	3. Községi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.
3.3. Indoklás, alátámasztás:	Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez. A beszerzendő, működéshez, közösségi élethez kapcsolódó eszközök beszerzése segíti a közösségben rejlő kompetenciák, lehetőségek kibontakozását. Továbbá hozzájárulnak a hagyományok ápolásához, illetve tudatosítják a lakosságban a helyi értékek iránti elhivatottságot.
3.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:	- Eszközbeszerzés - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása - Projektmenedzsment
3.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:	- Személygépjármű beszerzés - Élő állat vásárlás - Használt árucikkek beszerzése - Támogatási jogosultságok megvásárlása - Az európai uniós jog megsértését eredményező tevékenységek
3.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
3.7. A jogosultak köre:	- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
3.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság - térségi szempont
3.9. Tervezett forrás:	- Intézkedésre allokált forrás: 36 millió HUF - Támogatás intenzitása: 95 % - Projektméret korlátai: 250.000.- HUF - 1.500.000.- HUF - Támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
3.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:	2024/1. félév - 2025/2. félév
3.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	12 hónap
3.12. Kimeneti indikátorok:	- Fejlesztéssel érintett szervezetek száma: 5 db

4. számú HFS intézkedés	
4.1. Az intézkedés megnevezése:	Okos Falu Program: Stratégia kidolgozása (önkormányzati együttműködés)
4.2. Specifikus cél:	5. Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése.
4.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak HACCS a 2023-2027 programozási időszakban kiemelt hangsúlyt fektet a településeken az együttműködések erősítő közösségi akciók támogatására. Prioritásként jelenik meg az innovatív, közösségi kezdeményezésen alapuló vidéki térségekben megtartó elképzelések megfogalmazása, kidolgozása. Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez. Az Okos Falu Stratégia az okos falvak koncepciójának központi eleme. A résztvevő települések "részvételen alapuló megközelítéssel dolgozzák ki és hajtják végre a gazdasági, társadalmi és környezeti feltételek javítására irányuló stratégiájukat". A stratégia minta jellegű kidolgozása és létrehozása hozzájárul a térség valamennyi településének mintaadásához.
4.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:	- Tudás transzfer átadása: (konferencia, előadás, képzés) - Rendezvény - Képzési tananyag - Tanulmány (Okos Falu Program kialakításához kapcsolódó stratégia elkészítése) - Kiadvány - Szakértői költségek - Eszközbeszerzés: a pályázat céljához közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerzés - Immateriális javak beszerzése - Tapasztalatcsere (tanulmányút: szakmai együttműködés keretében) - Marketing tevékenység - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása - Projektmenedzsment
4.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:	- Személygépjármű beszerzés - Élő állat vásárlás - Használt árucikkek beszerzése - Támogatási jogosultságok megvásárlása - Az európai uniós jog megsértését eredményező tevékenységek
4.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
4.7. A jogosultak köre:	- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek - Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
4.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások, - ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság - projektterv minősége - térségi szempont

4.9. Tervezett forrás:	- Intézkedésre allokált forrás: 15.000.000.- HUF - Támogatás intenzitása: legfeljebb 100 % - Projektméret korlátai: 15.000.000.- HUF - Támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
4.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:	2024/2. félév - 2025/1. félév
4.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:	24 hónap
4.12. Kimeneti indikátorok:	- Megvalósult Okos Falu Stratégia száma (1 db)

9.2 Együttműködések

A KAP ST megfogalmazza a térségek közötti és a nemzetközi együttműködések program szintű célját: "A térségek közötti együttműködés célja új megoldások ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének és a nemzetközi tudásmegosztásban megszerezhető kompetenciáinak fejlesztése, új tudás becsatornázása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe. Az együttműködési projektek nem korlátozódhatnak kizárólag tapasztalatcserére, azoknak mindenesetben olyan alkalmazható eredménye kell, hogy legyen, amelynek létrejöttéhez az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult, illetve eredményeiből minden partner részesül."

Az együttműködési projektek a korábbi időszakhoz hasonlóan központi kezelésűek lesznek, vagyis a pályázatokat az IH hagyja jóvá.

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

1) Kultúrák találkozása "Helyi Zöldút": térségi zöld és kulturális értékek bemutatása

- jogcím: LEADER Helyi Akciócsoportok közötti együttműködés
- együttműködő partnernek: HACS, önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek, KIFESZ
- főbb fejlesztési célok: 2 db útvonal megtervezése és kijelölése, Zöldút minősítés, információs és útvonal táblák arculati megtervezése, honlap elektronikus útvonal megjelöléssel, résztvevő szervezetek képviselőinek képzése.
- keretösszeg: 20 millió Ft

A projekt fejlesztési célja: a partner LEADER Helyi Akciócsoportok és a projektben érintett területek helyi szereplői, termelői közötti együttműködés megerősítése, a Zöldút promóciója, melyek hozzájárulnak a térség turisztikai lehetőségének bővítéséhez.

2) Helyi termékek értékesítési lehetőségeinek bővítése

- jogcím: LEADER Helyi Akciócsoportok közötti együttműködés
- együttműködő partnernek: HACS, helyi termelők, integráló szervezetek
- főbb fejlesztési célok: minősítési rendszerekhez történő csatlakozás (pl. Vidék Minősége védjegy, vásárlói közösségek, stb.), helyi termékek népszerűsítése, más térségekre kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása, tapasztalatcsere.
- keretösszeg: 20 millió Ft

A helyi termékek előállításának és értékesítésének fejlesztése hangsúlyos fejlesztési prioritásként jelenik meg a Helyi Fejlesztési Stratégiában. A HACS területén az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően egyre több helyi termék található (brand építés, kosár közösség, stb.). A projekt segíteni kívánja az együttműködő partnerek, helyi termékesek kölcsönös megjelenését, bemutatkozási lehetőséget, tapasztalatcserét biztosítva számukra.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

1) Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési (ETE) Program

- jogcím: HUSK ETE (nem KAP ST HFS forrás)
- együttműködő partnernek: HACS, önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások
- főbb fejlesztési célok / tématerületek:

Gazdasági és társadalmi fejlődés: tapasztalatcsere a vállalkozások közös fejlesztése és a terület turisztikai vonzerejének növelése érdekében, KKV-k közötti üzleti együttműködés fejlődésének támogatása, helyi termékek értékesítése, piaci bevezetése.

Emberek közötti együttműködés: emberek közötti (people-to-people) együttműködés - kisléptékű projektek.

- keretösszeg: 25 millió Ft

Az európai határon átnyúló, interregionális együttműködések alapvető kerete az Európai Területi Együttműködés. A sikeres programmegvalósításhoz jó alapot nyújtanak a korábban kialakult nemzetközi kapcsolatok (magyar-szlovák-lengyel), továbbá a munkaszervezet dolgozóinak korábbi szakmai tapasztalata az Interreg Közösségi Kezdeményezési programok, Phare CBC és egyéb, kapcsolódó Phare intézményfejlesztési programok végrehajtásában.

A határon átnyúló együttműködési programok pénzügyi keretei nyílt pályázati rendszerben kerülnek felhasználásra az egyenként meghatározott program területeken, melyek meghatározása az érvényes Európai szabályozás szerint megyei (NUTS III-szintű) területi alapon történt. Az egyes programok a nemzeti határokon átlépő együttműködések a "főáramú fejlesztésekhez képest hozzáadott értéket hordoznak, illetve olyan közös problémákat céloznak megoldani, melyek gátolják a résztvevő országok kapcsolódó területei tekintetében az egymásra ható fejlesztések összehangolását, kölcsönös kihasználását".

Ez lehetőséget nyújt a határmenti és a Közép-európai LEADER HACS-ok számára olyan fejlesztésekre, amelyek enyhítik a helyi népesség fennálló gazdasági és társadalmi elszigeteltségét.

9.3 Kommunikációs terv

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület a külső kommunikáció mellett kiemelt figyelmet fordít a belső kommunikáció minőségére is. A térségben élők hatékony és magas színvonalú tájékoztatásának előfeltétele, hogy az Akciócsoporton belül megfelelő belső kommunikáció valósuljon meg. Ennek érdekében az Akciócsoport tagjai, vezetősége, bizottságai, munkaszervezete több kommunikációs csatornán is érintkezik és közöttük az információ-áramlás szabadon történik.

Leggyakrabban használt kommunikációs csatornák:

- egyesületi honlap működtetése: www.zemplenitajak.hu,
- egyesületi [Közösségi](#) oldal (nyilvánosan hozzáférhető, regisztráció nélkül),
- havi rendszerességgű és rendkívüli elektronikus hírlevél,
- Zemplén Televízió képűség, Hír7 hírműsor és a "Régióink és az EU" magazinműsor,
- Hegyalja TV képűség, hír- és magazinműsor,
- hírek, események, projektájékoztatók a médiában, a sajtóban, a helyi újságokban,
- nyilvános fórumok szervezése a HACS működési területén,
- elektronikus levelezés, postai szolgáltatás.

A fenti csatornák felhasználása a HACS tagság, a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatása érdekében történik.

HACS-unk célcsoportjai: térségi önkormányzatok, vállalkozások (kiemelten mikro méretű), civil és egyházi szervezetek, vállalkozóvá válni szándékozó magánszemélyek.

Az egyesületi logót az egyesület által kiadott valamennyi dokumentumon feltüntetjük (tervek, levélpapír, honlap, stb.). A logó kötelező nyilvánossági elemként szolgál a kedvezményezettek részére is, melyet szabadon felhasználhatóvá tettünk a megfelelő tájékoztatási kötelezettségek betartása mellett.

Az egyesület kiemelt kommunikációs céljai:

- a HACS működési területén élők tájékoztatása az őket érintő vidékfejlesztési és operatív programok pályázati lehetőségeiről,
- az Egyesület/HACS bemutatása, tevékenységének megismertetése,
- a LEADER ismeretek minél szélesebb körben történő átadása,
- partnerszervezetekkel való együttműködés erősítése (pl. Irányító Hatóság, tapasztalat- és információcsere más Akciócsoportokkal, külföldi partnerekkel)

Alkalomszerűen megjelenő informatív kiadványok:

A jó gyakorlatok bemutatása vagy máshol meg nem jelenő információk a térség tevékenységéről, hagyományairól, gasztronómiai és kulturális kínálatáról. A kiadványok települések közösségi tereiben, polgármesteri hivatalokban, művelődési házakban, információs pontokon, jelentősebb rendezvényeken és egyéb közösségi helyeken kerülnek elhelyezésre.

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) tervezési időszakában külön kiemelt figyelmet szentelünk a megfelelő tájékoztatásra. A teljes tervezési folyamat és a dokumentáció folyamatosan frissülő felületen elérhető a honlapunkon. Ezzel egy időben projektötlet adatlap mintát készítettünk az érdeklődők számára.

A honlapon túl a közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk. A tervezés menetéről, visszacsatolásáról folyamatosan tájékoztatunk a www.zemplenitajak.hu weboldalunkon és a térségi Zemplén TV-ben.

A személyes kommunikációs kapcsolat a kihelyezett fórumok alkalmával és a HACS munkaszervezeti irodájában ügyfélszolgálati időben mindenki számára biztosított:

- munkaszervezeti iroda címe: 3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 6.
- felelősségi körök: kommunikációs feladatok tervezése és végrehajtási feladatok kiosztása a munkaszervezet vezető feladatköre (a munkaszervezet mindhárom munkatársa részt vesz a kommunikációs és animációs feladatok ellátásában),
- elektronikus média, írott sajtó kapcsolattartás - munkaszervezet vezető (Ogár Zoltán)
- fórumok, ügyfélkapcsolat: ügyintézők (Kovács Krisztián, Szabó Gábor József).

A HFS kidolgozásához kapcsolódó kommunikáció legfontosabb elemei:

- a HFS kidolgozás menetének ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, SWOT analízise,
- a KAP ST intézkedéseiről és kapcsolódó OP-ról szóló legfontosabb információk átadása,
- tájékoztatás a pályázatokhoz kapcsolódó dokumentációkról, formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról.

A kommunikációs költségek biztosítása a munkaszervezet működési és animációs költségének terhére valósul meg.

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Jelen alfejezetben mutatjuk be a jelenlegi felméréseink alapján az alábbi célok mentén a HACS által megvalósítani tervezett projekteket (saját forrás terhére).

1) Kultúrák találkozása "Helyi Zöldút": térségi zöld és kulturális értékek bemutatása

- jogcím: LEADER Helyi Akciócsoport saját megvalósítású projektje
- együttműködő partnernek: HACS, térségi önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek, KIFESZ
- főbb fejlesztési célok: megtervezett és minősített Zöldúthoz kapcsolódó információs és útvonal táblák legyártása, települési információs táblák legyártása; pihenő pont(ok) kialakítása; résztvevő szervezetek képviselőinek képzése.
- keretösszeg: 31 millió Ft (2 x 15,5 millió Ft, két tervezett Zöldút)

A projekt fejlesztési célja: a partner LEADER Helyi Akciócsoportok és a projektben érintett területek helyi szereplői, termelői közötti együttműködés megerősítése, a Zöldút promóciója, melyek hozzájárulnak a térség turisztikai lehetőségének bővítéséhez.

2) Helyszíni egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése hátrányos helyzetű településeken

- jogcím: LEADER Helyi Akciócsoport saját megvalósítású projektje
- együttműködő partnernek: önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek
- főbb fejlesztési célok: alapvizsgálati szűrés, szükség esetén eltérések utáni speciális vizsgálatok
- keretösszeg: 20 millió Ft (egy vizsgálat tervezett díja 45.000.- Ft/fő)

A projekt fejlesztési célja: szűrőbusszal kiszállás a kiválasztott településekre előre egyeztetett időpontokban, előre leszervezett szűrési emberállománnyal.

Tervezett szűrővizsgálati csomag: laboratóriumi alapvizsgálatok (a kortörténet és a fizikális vizsgálat szerint: pajzsmirigy, cukor anyagcsere vizsgálata, vércukor terhelés, vas anyagcsere vizsgálatok), antropometriai

vizsgálatok, vérnyomás mérés, komplett kortörténet és fizikális belgyógyászati vizsgálat, szakorvosi értékelés és véleménynyilvánítás. Szükség esetén hasi ultrahang és pajzsmirigy ultrahang.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók hatásait hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok:

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neve.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok:

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújulóenergia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

1. Helyi felhívás előkészítése

Az indikátorok definiálása, a célok meghatározása az intézkedés leírásoknál megtörtént, amelyek a HFS-ben megadott indikátorhoz/indikátorokhoz járulnak hozzá.

Sz.	Indikátor neve	Indikátor leírása
1.	Létrehozott munkahelyek száma	A fejlesztések eredményeképpen újonnan felvételre kerülő munkavállalóval(kkal) nő a kedvezményezett által foglalkoztatottak létszáma.
2.	Megvalósult rendezvények száma	A projektek keretében megvalósuló rendezvények száma.
3.	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma.
4.	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma.
5.	Megvalósult "Okos Falu" Stratégia száma	Fejlesztéssel érintett stratégia száma.

A fenti adatok segítségével leképezhetővé válnak az alapadatok és szolgáltatásuk ideje.

2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

A támogatási kérelmek során a fejlesztési források monitoringozása a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor - az igényelt fejlesztési forrás - összegzése döntési fordulók zárásakor történik. A monitoring adatok képesek a szükséges struktúrában adatokat szolgáltatni.

3. Monitoring

A HACS a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek Kifizető Ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a Kifizető Ügynökséggel. A kedvezményezett adatszolgáltatása - a helyi felhívásban meghatározottak alapján - kötelező a HACS részére. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás - gyűjtése folyamatos, összegzése fél-/negyedévente történik.

Az egyes HF-ek végrehajtása során keletkező fő adatok: a monitoring adatokon felül az alábbiak, forráskeret nyilvántartás, kötelezettségvállalás nyilvántartás.

4. Ellenőrzések

A visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum évente előrehaladási tájékoztató jelentésként és döntés előkészítésként valósul meg (HFS felülvizsgálat).

A rendszer működése során alapvető elvárás, hogy biztosítani kell az elsődleges adatforrásokból származó adatok pontosságát:

- formai ellenőrzés (megfelelő formátumú adat szerepel-e)
- logikai ellenőrzés (bizonyos összefüggések alapján vizsgálja az adatok megfelelőségét).

10.2 Az indikátorok megadása

A HFS tervezésénél lényeges, hogy a célok teljesülése mérhető legyen, ezért azokhoz úgynevezett indikátorokat szükséges kapcsolni. A HFS-ben kizárólag olyan indikátorok szerepelnek, amelyek specifikusak, mérhetőek, teljesíthetőek.

Az eredmény indikátorok célértékei arányban állnak a stratégia LEADER forráskeretével és a meghatározott fókuszaival.

A célok és az eredmények fő forrásai a LEADER intézkedések.

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújuló energia- termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-

	energiák termelését is beleértve (kW)								
	Napelemes fejlesztések		-	-	-	-	-	-	-
	Biomassza		-	-	-	-	-	-	-
	Egyéb		-	-	-	-	-	-	-
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	2	3	3	3	3
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	-	-	1	1	1	1	1
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	-	-	-
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében szerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	-	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	2	1	2	0	0
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	-	-	-	-	-

Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	2	1	2	0	0
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	2	3	0	0	0

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)	-	180	-	180	-	360	70%
2.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)	-	52	-	-	-	52	10%
3.	Eszközbeszerzés non-profit szervezetek, egyházak számára (kisértékű beszerzés)	0	36	0	0	0	36	7%
4.	Okos Falu Program: Stratégia kidolgozása (önkormányzati együttműködés)	0	0	15	0	0	15	3%
5.	HACS saját projekt1: Kultúrák találkozása "Helyi Zöldút": térségi zöld és kulturális értékek bemutatás	0	0	16	15	0	31	6%
6.	HACS saját projekt2: Helyszíni egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése hátrányos helyzetű településeken	0	20	0	0	0	20	4%
	Összesen	0	288	31	195	0	514	100%

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	6	38	38	38	32	152
Animációs költségek	0,2	0,5	0,5	0,3	0,1	1,6
Egyéb tervezett bevételek (tagdíjbevétel)	0	2,4	2,4	2,4	2,4	9,6
Összesen	6,2	40,9	40,9	40,7	34,5	163,2

Közzététel által elfogadva: 2023.05.30.

Elnökségi döntéssel megerősítve: 2023.09.26.

Aláírás:

dr. Kiss István
elnök

1. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS összetételének részletes bemutatása	42
A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	42
HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök és a HACS összetétele	42
Zempléni Tájak HACS szervezeti felépítésének bemutatása	44
Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása.....	46
Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása	47
A munkaszervezet bemutatása	48
2. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS lakosságszám szerinti településcsoportjai	49
3. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS illetékességi területéhez tartozó települések besorolása a 290/2014 (XI.26.) Kormány rendelet szerint	50
4. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS településeinek gazdasági, társadalmi fejlettség szempontú, kedvezményezettség szerinti besorolása a 105/2015 (IV.23.) Kormány rendelet alapján	51
5. számú melléklet: SWOT elemzés	52
6. számú melléklet: Helyi Fejlesztési Stratégia célpiramis 2023-2027	55

1. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS összetételének részletes bemutatása

A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS-unk működésével kapcsolatos alapelvek, amelyeket a szervezeti és a munkafolyamatoknál figyelembe vettünk: nyitottság, átláthatóság, megkülönböztetéstől mentes döntéshozatal, az elszámoltathatóság a tagok és az IH felé, valamint a stratégia által érintett lakosság arányos képviselete a döntéshozásban.

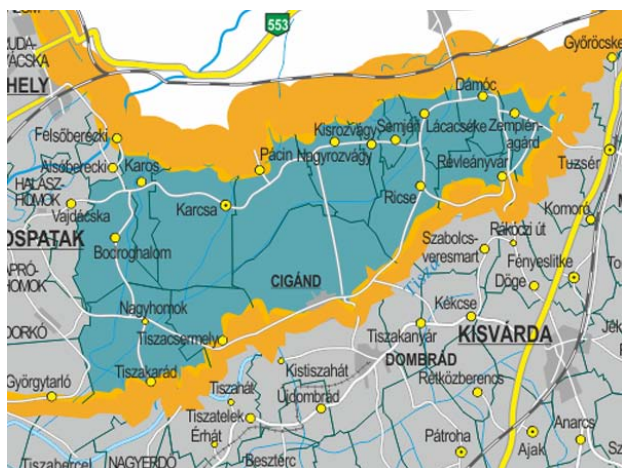
A döntéshozatali szinteknél minden esetben érvényesül: „hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a műveletek kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják” (korábbi a KSK rendelet 34. cikk (3) pontja).

HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök és a HACS összetétele

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület 2008. június 25-én tartotta meg alakuló ülését és, mint „Egyesület” jogi személyiség megalakult. Helyi Akciócsoportunk tehát megalakulása óta egyesületként működik, más szervezeti formája, jogi személyisége nem volt.

Az egyesület megalakuláskor a tisztségviselők megválasztása mellett három tagozatot hozott létre, úgymint önkormányzati, vállalkozói és civil. Figyelembe vettük a területi (esetünkben tájegységi: Bodroghöz, Tokaj-Hegyalja, Hegyköz) lehatárolásokat és az akkori kistérségeknek megfelelően mindegyik tagozatba térségenként azonos számú tagok kerültek megválasztásra.

Cigándi járás:

A járás székhelye Cigánd. Területe 390 km², népessége 14.889 fő, népsűrűsége 38,17 fő/km² (forrás: HACS adat, 2022). Egy város (Cigánd, mint LEADER jogosult) és 14 község tartozik hozzá.

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodroghalom, Cigánd, Dámóc, Karcsa, Karos, Kiszórvág, Lácacséke, Nagyrozvágy, Pácin, Révleányvár, Ricse, Semjén, Tiszacsermely, Tizsakarád, Zemplénagárd.

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

Sárospataki járás:

A járás székhelye Sárospatak. Területe 478 km² (ebből LEADER jogosult 339 km²), népessége 21.633 fő (10.695 fő), népsűrűsége 45,25 fő/km² (31,54 fő/km²) (forrás: HACS adat, 2022).

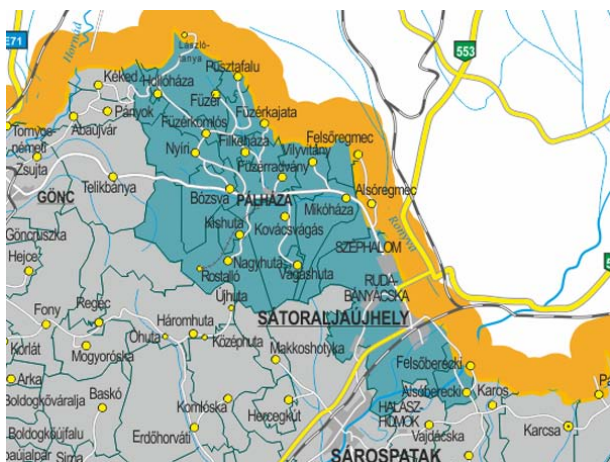
A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodrogolási, Erdőhorváti, Györgyarló, Háromhuta, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sáradsadány, Tolcsva, Vajdácská, Vámosújfalú, Viss, Zalkod

Nem LEADER jogosult település: Sárospatak.

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

Sátoraljaújhelyi járás:

A járás székhelye Sátoraljaújhely. Területe 322 km² (ebből LEADER jogosult 249 km²), népessége 19.911 fő (6.705 fő), népsűrűsége 61,83 fő/km² (26,92 fő/km²) (forrás: HACS adat, 2022).

A járáshoz két város (Pálháza, mint LEADER jogosult; Sátoraljaújhely, nem LEADER jogosult,) és 19 község tartozik hozzá.

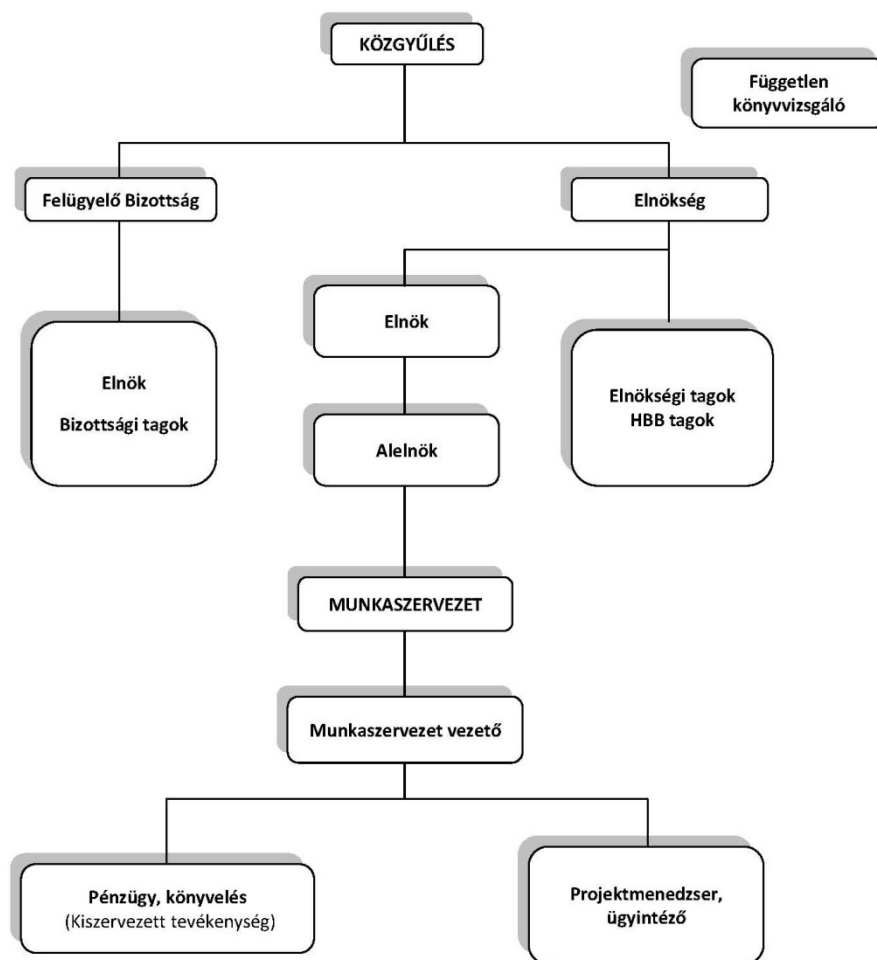
A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Alsóberegkei, Alsóregmec, Bózska, Felsőberegkei, Felsőregmec, Filkeháza, Füzér, Füzérkajata, Füzérkomlós, Füzérradvány, Hollóháza, Kishuta, Kovácsvágás, Mikóháza, Nagyhuta, Nyíri, Pálháza, Pusztafalu, Vágáshuta, Vilyvitány

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

A mai napig ezen elvek alapján működik egyesületünk. Ennek a szellemnek megfelelően kerülnek megválasztásra az egyesületi tisztségviselők. Így biztosított, hogy mindhárom tájegység és mindhárom tagozat megfelelő arányba képviselve legyen az egyesület vezetésében, döntéshozó szerveiben. A tagok és a tervezési területen élők szabad akarat nyilatkoztatásuk szerint léptek be, illetve ki/be az egyesületből.

A fentiek mellett kiemelt fontosságú az Akciócsoportunk esetében a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer fenntartása. A HACS-unk döntéshozó testületeiben (elnökség, HBB) eddig is érvényesítésre került, hogy legalább egy nő és legalább egy fiatal személy kell, hogy szerepeljen. Ezen szabály figyelembevételével kerül majd sor a soron következő tisztújításra, amelynek határideje 2023. decembere. Tehát továbbra is érvényesítésre fog kerülni az esélyegyenlőségre vonatkozó előírás.

Zempléni Tájak HACS szervezeti felépítésének bemutatása

HACS Elnökség (Döntéshozó Testület):

Az egyesület közgyűlésének döntése értelmében 2008-tól 10 fő alkotta az elnökséget, mely 2010. évtől kezdődően 9 főre változott. Az elnökség kialakításánál és megválasztásánál figyelembe lett véve a szférák megoszlása, képviselete. Ugyancsak figyelembe lett véve a területi lehatároltság is, hogy mindhárom tájegységből egyenlő arányban legyen a képviselet.

A Döntéshozó Testület (DT) megválasztását követően – egyhangú közgyűlési megerősítés – a DT tagok azonosak az elnökség tagjaival, így a területi és a szférák közötti képviselet ugyanúgy biztosított. Az egyesület elnökségében és Döntéshozó Testületében a szférák aránya a HFS tervezésekor (2023.): közszféra: 4 fő, 44,5%; üzleti szféra: 3 fő, 33,3%; civilszféra: 2 fő, 22,2%.

Az elnökség eddigi működése alatt a tagok személyében történt változás nem számottevő, az elnökség tagsága stabilnak mondható, így ez állandóságot és megfelelően kiegyensúlyozott működést eredményez.

Helyi Bíráló Bizottság (HBB):

Az egyesület Döntéshozó Testületének döntése értelmében 2011-től 5+3 fő alkotja a HBB-t.

HACS tagság:

A HFS tervezésekor az egyesületi tagság közszféra aránya 19%. Az alig közepesnek mondható szféra arány oka az önkormányzatok pénzügyi, likviditási nehézségei. A vállalkozások (társas és egyéni) aránya 71%, ennek oka, hogy a 2014-2022 időszakban is kiemelt szempontot szentelt közösségünk a gazdaságfejlesztésre és a munkahelymegtartásra, illetve

-teremtésre. Sajnálatos módon a civil szférát még jobban érinti a forráshiány, ezért civil tagjaink tagságukat nem tartják fenn, jellemzően kvázi ún. külsős tagként vesznek részt a közösség életében (arányuk 10%).

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület (mint Helyi Akciócsoport) alapszabályának értelmében az elnökséghez benyújtandó tagfelvételi kérelemhez és nyilatkozathoz legalább két egyesületi tag írásbeli ajánlását kell mellékelni. Csatolni szükséges továbbá az éves egyesületi tagsági díj megfizetéséről szóló igazolást.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tagsági jogviszonyához szükséges dokumentumok:

- Civil szervezetek, egyházak:
 - belépési kérelem és nyilatkozat,
 - bírósági kivonat a nyilvántartási adatokról (3 hónapnál nem régebbi),
 - egyesületi tagdíj (20.000.-Ft/év) befizetése.
- Gazdasági társaságok:
 - belépési kérelem és nyilatkozat,
 - cégkivonat (30 napnál nem régebbi),
 - egyesületi tagdíj (20.000.-Ft/év) befizetése.
- Egyéni vállalkozások:
 - belépési kérelem és nyilatkozat,
 - egyéni vállalkozói igazolvány hitelesített másolata,
 - egyesületi tagdíj (20.000.-Ft/év) befizetése.
- Önkormányzatok:
 - belépési kérelem és nyilatkozat,
 - önkormányzati testületi határozat,
 - egyesületi tagdíj (20.000.-Ft/év) befizetése.

A belépési kérelem és nyilatkozat, valamint az önkormányzatok esetében szükséges határozat minták honlapunkról letölthetők.

HACS Felügyelő Bizottság:

A Felügyelő Bizottság megválasztása is az alakuló ülésen történt, melynek létszámát 3 főben határozták meg, figyelembe véve a szférák megoszlását, képviseletét.

HACS Tervezést Koordináló Csoport:

A helyi fejlesztési stratégia véleményezéséhez megalakításra került a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS), mely a tervezés és a stratégia felülvizsgálata során működik. A testület és az eddigi stratégiák is konszenzussal kerültek elfogadásra.

A TKCS tagjait – figyelembe véve a földrajzi területi (tájegységi) megosztást – az elnökség delegálja, de tanácskozási joggal rendszeresen részt vesznek különböző civil szervezetek, kistérségi társulások képviselői.

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

A HACS működésével és a támogatási kérelmek kiválasztásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatoknál, szinteknél minden esetben érvényesül a korábbi KSK rendelet 34. cikk (3) pontja.

	Közyűlés	Elnökség / Döntéshozó Testület	Helyi Bíráló Bizottság	Munka- szervezet	Tervezést Koordináló Csoport
A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.	Döntés (SzMSz szerint)	Döntés (SzMSz szerint)	-	Végrehajtás: jogszabályok és eljárásrendek követése	-
A támogatási kérelmek kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.	-	-	Döntés	Előkészítés	-
A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a támogatási kérelmek kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Előkészítés	Előkészítés
A támogatási kérelmek kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, helyi felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Jogszabályi megfelelőség biztosítása	Előkészítés
Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.	-	-	-	Döntés előkészítés bírálatra	-
Támogatási kérelmek kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.	-	-	Kiválasztás Döntés Jóváhagyás	KÜ benyújtás	-
A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.	-	-	-	Folyamatos monitoring és külső szereplő bevonása (opcionális)	

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása

Fentiekkel összefüggő elem a **pályázatás folyamatának leírása**. Meghirdetése központosított szabályozott módon valósul meg. A pályázati lehetőségek népszerűsítésének módját, a támogatást igénylők segítségének (a támogatási kérelmek teljességét tekintve) tervezett módszerét a kommunikációs terv fejezet tartalmazza.

A támogatási kérelmeket/intézkedéseket éves rendszerben a cselekvési tervben ütemezettek alapján kívánjuk meghirdetni. Célunk az intézkedésekre allokált források teljes felhasználása. Az ütemezésnél figyelembe vettük a 3 felülvizsgálati lehetőséget az esetleges igényenkénti átcsoportosításokkal.

A támogatási kérelmek értékelését folyamatos pályázatással és szakaszos értékeléssel kívánjuk megvalósítani. A folyamatban résztvevő döntéshozatali és előkészítő szinteket, illetve a feladatok és a felelőségek leírását a fenti táblázat tartalmazza. HACS-unk HBB működését az IH által elfogadott külön SzMSz tartalmazza.

A döntéshozás módjai:

- ahol megalkotásra kerültek a támogatási kérelmek vizsgálatához pontozások, ott súlyozásos pontozás.

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a HFS céljaihoz és intézkedéseihez való illeszkedés vizsgálata, kiemelve a munkahelyteremtést, az együttműködést, az innovativitást és a közösségi szerepvállalást.

Az előbbi folyamatok **dokumentálásának** bemutatása elengedhetetlen része a megvalósításra vonatkozó rész leírásának:

- Az értékelés/kiválasztás folyamatát és a felelősségi jogköröket "Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása" pontban található táblázat tartalmazza.

A **kiválasztás és az eredményének kommunikálása** a támogatást igénylők felé szintén fontos része a megvalósítás folyamatának (milyen csatornán, mennyi időn belül):

- a ponthoz tartozó feladatokat a 9.3 fejezet (Kommunikációs terv) tartalmazza.

Az **összeférhetetlenség** kizárásáról a 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§ rendelkezik. Ez alapján és az Európai Számvevőszék alábbi szabályai szerint:

- a) azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, támogatási kérelmek elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező támogatási kérelmekkel kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);
- b) a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, támogatási kérelmek elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a támogatási kérelmet vagy annak részeit;
- c) bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről és nem vehet részt az értékelésben.

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:

A HACS / egyesület vezetése és operatív szervezete mind a civil, az egyházi, az önkormányzati és a vállalkozói szférában közzismert. A menedzsment munkáját jól jellemzi az előző programozási ciklus forráslekötési nagysága.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy munkavállalóink a térségben élnek, így nekik is munkát biztosítunk, s egyben motiváltak a fejlesztési források minél magasabb számú lekötésében is. Valamennyi munkavállaló felsőfokú, többféle végzettséggel rendelkezik.

Az összeférhetetlenségi és titoktartási követelményeket és etikai kódexet valamennyi munkavállalóra folyamatosan alkalmazzuk.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

A munkaszervezet a hatékony munkaerő gazdálkodás (és szakértelem) figyelembevételével okán kiszervezéssel oldja meg a könyvelési és a jogi feladatokat. Ennek megfelelően külső vállalkozási szerződés alapján megbízott könyvelő végzi a bérszámfejtést, a könyvelési feladatokat, a bejelentések és a bevételek elkészítését a különböző hatóságok felé.

Továbbá külső, eseti megbízással megbízott ügyvédi iroda végzi az alapidokumentumokkal kapcsolatos jogi munkát és minden más, a tevékenységgel kapcsolatos speciális jogi ismeretet igénylő feladatok ellátását. Külső megbízással látatjuk el az önkéntesen vállalt könyvvizsgálói feladatokat.

Egy irodával rendelkezünk, telephelyünkön, melyet bérlünk a helyi önkormányzattól (térsvégi központi elérhetőség, parkolási lehetőséggel, kiszolgáló infrastruktúrával, külön oktató és tárgyaló teremmel). Az iroda bútorozott és a technikai feltételek is adottak. Ennek megfelelően az iroda technikai felszereltsége megfelel az előírásoknak és biztosítja a munkavégzés feltételeit (vonalas telefon, fax, internet, fényképezőgép, projektor, stb.).

A munkaszervezet bemutatása

Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület

3934 Tolcsva, Szent Imre u. 4.

Munkaszervezeti iroda: 3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 6., Pf.: 71.

Tel./Fax: 06/47/658-610

E-mail: zemplenitajak@gmail.com

Honlap: www.zemplenitajak.hu

Facebook: www.facebook.com/ZempleniTajak

A HACS munkaszervezete 2008. októberében kezdte el munkáját. Az Egyesület, mint HACS a delegált feladatok és egyéb feladatok ellátására teljes időszakban munkaszerződéssel, főállásban, teljes munkaidős munkavállalókat foglalkoztat (átlagos statisztikai létszám ~3 fő).

A munkaszervezet létszáma a feladatok ellátásának megfelelően jelenleg 3 fő főállású munkavállaló. Valamennyi munkavállaló felsőfokú, többféle végzettséggel rendelkezik.

A LEADER HACS-unk részt vett a 2007-2013 és a 2014-2022 közötti időszak LEADER Programjainak végrehajtásában.

A munkaszervezet a következő struktúrában működik jelenleg: 1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő ügyintéző/projektmenedzser. A jelenleg foglalkoztatott 3 főből 1 fő 2009-től, a további két fő minimum 9 éve a HACS munkavállalója.

	Cím	Akkreditált	Iroda nagysága (m2)	Nyitva tartás
LEADER HACS iroda	3980 Sátoraljaújhely Kossuth tér 6.	Igen	183 m2 (Iroda + külön tárgyaló és oktatóterem)	Hétfő – Péntek: 07:30 - 16:00 óra
LEADER HACS munkatárs neve	Iskolai végzettség (végzettség pontos megjelölése)		Delegált feladat esetén	Feladatellátás
Ogár Zoltán	Bessenyei György Tanárképző Főiskola: Földrajz-történelem szakos tanár (1988); Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar Terület- és településfejlesztési menedzser (2001) Tokaj-Hegyalja Egyetem Msc. Vállalkozásfejlesztési közgazdász (2022 -)		A3	munkaszervezet vezető
Kovács Krisztián	Debreceni Egyetem - Közgazdaságtudományi Kar: Közügazdász (gazdálkodási szak) (2010)		A2	ügyintéző egyéb feladat
Szabó Gábor József	Eötvös Lóránd Tudományegyetem TáTK (BSc): Társadalmi tanulmányok (2013 - Abszolvált); Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola (BA) Gazdálkodási és menedzsment, üzleti kommunikáció szakirány (2012) Tokaj-Hegyalja Egyetem Msc. Vállalkozásfejlesztési közgazdász (2022 -)		A1	ügyintéző egyéb feladat

2. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS lakosságszám szerinti településcsoportjai

KSH 2015. évi adatok:

Települések lakosságszáma	Települések
100 fő alatti (3 db)	Filkeháza (99), Nagyhuta (67), Vágáshuta (78)
101 - 500 fő közötti (22 db)	Alsóregmec (178), Bózsza (171), Dámóc (371), Felsőberekci (259), Felsőregmec (319), Füzér (415), Füzérkajata (120), Füzérkomlós (300), Füzérradvány (284), Háromhuta (109), Karos (487), Kishuta (295), Kisrosvány (169), Komlóska (233), Lácacséke (311), Nyíri (362), Pusztafalu (179), Révleányvár (435), Sáradsány (240), Semjén (493), Vilyvitány (236), Zalkod (195)
501 - 1000 fő közötti (14 db)	Alsóberekci (705), Bodrogolaszi (917), Erdőhorváti (618), Györgyarló (540), Herceglút (655), Hollóháza (820), Kovácsvágás (667), Makkoshotyka (861), Mikóháza (512), Nagyrosvány (634), Tiszacsermely (548), Vámosújfalú (743), Viss (678), Zemplénagárd (782)
1001 - 2000 fő közötti (9 db)	Bodroghalom (1358), Karcsa (1820), Kenézlő (1169), Olaszliszka (1684), Pácin (1395), Pálháza (1060), Ricse (1769), Tolcsva (1818), Vajdácška (1316)
2001 - 3000 fő közötti (1 db)	Tizakarád (2432)
3001 fő feletti (1 db)	Cigánd (3044)

KSH 2018. évi adatok:

Települések lakosságszáma	Települések
100 fő alatti (2 db)	Nagyhuta (54), Vágáshuta (76)
101 - 500 fő közötti (23 db)	Alsóregmec (177), Bózsza (178), Dámóc (322), Felsőberekci (260), Felsőregmec (303), Filkeháza (110), Füzér (395), Füzérkajata (107), Füzérkomlós (255), Füzérradvány (272), Háromhuta (105), Karos (485), Kishuta (271), Kisrosvány (151), Komlóska (219), Lácacséke (281), Nyíri (364), Pusztafalu (167), Révleányvár (423), Sáradsány (227), Semjén (506), Vilyvitány (224), Zalkod (204)
501 - 1000 fő közötti (14 db)	Alsóberekci (711), Bodrogolaszi (861), Erdőhorváti (615), Györgyarló (512), Herceglút (661), Hollóháza (726), Kovácsvágás (638), Makkoshotyka (847), Mikóháza (513), Nagyrosvány (638), Tiszacsermely (509), Vámosújfalú (717), Viss (706), Zemplénagárd (743)
1001 - 2000 fő közötti (9 db)	Bodroghalom (1342), Karcsa (1803), Kenézlő (1086), Olaszliszka (1712), Pácin (1407), Pálháza (1048), Ricse (1781), Tolcsva (1719), Vajdácška (1296)
2001 - 3000 fő közötti (1 db)	Tizakarád (2332)
3001 fő feletti (1 db)	Cigánd (3009)

KSH 2022. évi adatok:

Települések lakosságszáma	Települések
100 fő alatti (2 db)	Filkeháza (71), Nagyhuta (70),
101 - 500 fő közötti (25 db)	Alsóregmec (197), Bózsza (172), Dámóc (282), Felsőberekci (221), Felsőregmec (307), Füzér (334), Füzérkajata (106), Füzérkomlós (243), Füzérradvány (255), Györgyarló (460), Háromhuta (105), Karos (467), Kishuta (263), Kisrosvány (189), Komlóska (205), Lácacséke (265), Nyíri (379), Pusztafalu (190), Révleányvár (361), Sáradsány (228), Semjén (497), Tiszacsermely (422), Vágáshuta (105), Vilyvitány (253), Zalkod (184)
501 - 1000 fő közötti (13 db)	Alsóberekci (675), Bodrogolaszi (826), Erdőhorváti (574), Herceglút (639), Hollóháza (744), Kenézlő (973), Kovácsvágás (607), Makkoshotyka (757), Mikóháza (512), Nagyrosvány (585), Vámosújfalú (691), Viss (518), Zemplénagárd (639)
1001 - 2000 fő közötti (8 db)	Bodroghalom (1213), Karcsa (1662), Olaszliszka (1617), Pácin (1381), Pálháza (1001), Ricse (1709), Tolcsva (1639), Vajdácška (1279)
2001 - 3000 fő közötti (2 db)	Cigánd (2999), Tizakarád (2218)
3001 fő feletti (0 db)	-

3. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS illetékességi területéhez tartozó települések besorolása a 290/2014 (XI.26.) Kormány rendelet szerint

Járási besorolása a 290/2014 (XI.26.) Kormány rendelet szerint	Komplex mutató értéke	Települések
Cigándi járás: - Komplex programmal fejlesztendő	18,63	Bodroghalom, Cigánd, Dámóc, Karcsa, Karos, Kisrosvány, Lácacséke, Nagyrosvány, Pácin, Révleányvár, Ricse, Semjén, Tiszacsermely, Tiszakarád, Zemplénagárd
Sárospataki járás: - Kedvezményezett	39,64	Bodrogolaszi, Erdőhorváti, Györgyarló, Háromhuta, Hercegkút, Kenézlő, Komlóska, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sáradsány, Tolcsa, Vajdácsonka, Vámosújfalú, Viss, Zalkod
Sátoraljaújhelyi járás: - Kedvezményezett	42,31	Alsóberecki, Alsóregmec, Bózsza, Felsőberecki, Felsőregmec, Filkeháza, Füzér, Füzérkajata, Füzérkomlós, Füzérradvány, Hollóháza, Kishuta, Kovácsvágás, Mikóháza, Nagyhuta, Nyíri, Pálháza, Pusztafalu, Vágáshuta, Vilyvitány

4. számú melléklet: Zempléni Tájak HACs településeinek gazdasági, társadalmi fejlettség szempontú, kedvezményezettség szerinti besorolása a 105/2015 (IV.23.) Kormány rendelet alapján

Település	Társadalmi gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések	Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések	Átmenetileg kedvezményezett települések jegyzéke
Alsóberecki	0	0	1
Alsóregmec	0	0	1
Bodroghalom	1	0	0
Bodrogolaszi	0	0	1
Bózsza	0	0	1
Cigánd	1	1	0
Dámóc	1	1	0
Erdőhorváti	0	0	1
Felsőberecki	1	0	0
Felsőregmec	1	0	0
Filkeháza	1	1	0
Füzér	0	0	1
Füzérkajata	1	0	0
Füzérkomlós	0	0	1
Füzérradvány	1	0	0
Györgytarló	1	1	0
Hollóháza	0	1	0
Karcsa	1	0	0
Karos	1	0	0
Kenézlő	1	1	0
Kishuta	0	1	0
Kisrosvány	1	0	0
Komlóska	0	0	1
Kovácsvágás	1	0	0
Lácacséke	1	1	0
Makkoshotyka	1	1	0
Nagyrosvány	1	0	0
Nyíri	1	1	0
Olaszliszka	0	0	1
Pácin	1	1	0
Pusztafalu	0	1	0
Révleányvár	1	0	0
Ricse	1	1	0
Sárazsadány	1	0	0
Semjén	1	1	0
Tiszacsermely	1	1	0
Tiszakarád	1	1	0
Tolcsa	0	0	1
Vágáshuta	1	0	0
Vajdácska	1	1	0
Vámosújfalú	0	0	1
Vilyvitány	1	0	0
Viss	1	1	0
Zalkod	1	1	0
Zemplénagárd	1	0	0

5. számú melléklet: SWOT elemzés

Megpróbáltuk az elemzésben szereplő pontokat egyértelműen beazonosítani, hogy minél konkrétan szolgálják a beavatkozási logika és a fejlesztési irányok meghatározását.

A HFS SWOT analízisében feltüntetésre kerülnek olyan célkitűzések is, melyeknek fontosságát hangsúlyozni szükséges, ám a jogszabályi előírások, illetve a források korlátozottságából következően fejlesztési keretösszegek allokálása nem lehetséges.

Erősségek:	Gyengeségek:
Külső környezet: 1. A térség geopolitikai, nemzetiségi helyzetéből adódó kapcsolatok megléte, fejlődése, erősödő hármashatármenti gazdasági, kulturális együttműködés. 2. Határmenti üzleti - piaci kapcsolatok.	Külső környezet: 1. A térség országos viszonylatban periferikus földrajzi fekvésű.
Területi adottságok: 3. Mérsékeltén átalakított természeti környezet, védett természeti területek (tájvédelmi körzetek, natúrpark, ÉTT és NATURA 2000), értékes növény- és állatvilág. 4. Ipari park, vállalkozói parkok, ipari hasznosításra alkalmas szabad ingatlanok (zöld és barna mezős). 5. Kedvezőek az exportképes gyümölcs- és szőlőtermesztés feltételei. 6. Nemzetközi és hazai jelentőségű természeti és ember alkotta adottságok, turisztikai vonzerők. 7. A minőségi turizmus – kastély és konferencia turizmus, falusi-, örökség- és vadász-, aktív turizmus alapfeltételei adottak a térségben. 8. Széleskörű rekreációs adottságok (gyógyvíz, lovaglás, vadászat, vízi sportok). 9. Magas fokú erdősültség, természetközeli erdőkezelés és az ebből adódó nyersanyag feldolgozás (biomassza).	Területi adottságok: 2. Növekvő forgalomhoz képest szűkös, romló állapotú közúthálózat. 3. Több településről nehézkes a tömegközlekedés, több zsáktelepülés. 4. Rendezésre szoruló faluképek. 5. Tisza-, Bodrog-, Karcsa-part sok helyen rendezetlen, a folyók vízminősége változó. 6. Meglévő élő- és termálvizeinkre épülő szolgáltatások kihasználatlanok. 7. Elavult, hibás agrárstruktúra. 8. Hiányoznak a mezőgazdasági, helyi termékek versenyképességét javító, térségi hozzáadott értéket növelő feldolgozó üzemek, logisztikai szolgáltatások. 9. Az állatállomány csökken, a korábbi jelentősebb kapacitások leépültek. 10. A turizmushoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások alacsony színvonalúak.
Társadalmi és humán feltételek: 10. Komoly szellemi tőke, munkakultúra, technikai háttérrel rendelkező stabil cégek jelenléte. 11. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére térségi összefogások valósultak meg. 12. Hagyományőrző és egyéb civil és non-profit szervezetek működése, élő néphagyományok, hagyomány ápolás. 13. Kedvezményezett járási besorolás pályázatoknál. 14. Sikeresen végrehajtott LEADER programok, gyakorlott menedzsment kapacitás. 15. Kialakított hazai és nemzetközi partnerség, elindított együttműködési programok. 16. Aktív szervezetek, a sérült, fogyatékkal élő és hátrányos helyzetű emberek segítésére.	Társadalmi és humán feltételek: 11. Kevés, tőkeszegény kényszervállalkozás. 12. A lakosság korstruktúrája előregedő, a népsűrűség alacsony, a népesség fogy, jelentős az elvándorlás. 13. Az országos és a megyei átlagot jelentősen meghaladó mértékű a munkanélküliségi ráta, a munkanélküliek képzettség szerinti szerkezete kedvezőtlen. 14. Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi ellátás túlterhelt, rehabilitáció és prevenció nem elégséges. 15. A roma lakosok aránya magas és növekvő mértékű, jelentős részük szegregáltan él. 16. Tájékozottság és IT ismeretek hiánya: sokszor a közsféra dolgozói sincsenek tisztában speciális helyzetekkel.

Lehetőségek:	Veszélyek:
Külső környezet: 1. Magyar-szlovák-ukrán határmentiségből adódó vonzáskörzet növekedés gazdasági, kereskedelmi, piaci kapcsolatok potenciális fejlődése. 2. A helyi és ökológiai gazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a hazai és az európai piacokon. 3. Nemzetközi és belföldi turizmus élénkülése, a táji, természeti értékek megóvása és turisztikai hasznosítása előtérbe kerül. 4. Kormányzati döntés: különleges gazdasági övezeti státusz. Területi adottságok: 5. Folytatódik a mezőgazdaság diverzifikációja, összpontosítva az ökológiai értékekre. 6. A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. Társadalmi és humán feltételek: 7. Tudatos helyi társadalom fejlesztése, közösség-szervezési akciók (összetartozás, esélyegyenlőség, integráció). 8. Képzett fiatalok arányának növekedése a térségi munkaerőpiacon. 9. Integrátori szereplők (pl. REL) térségi megerősödése, támogatása. 10. Szociális (nappali és krízisjellegű) szolgáltatások bővülnek, minőségük javul. 11. Egységes térségi szemlélet megerősödése.	Külső környezet: 1. A természeti erőforrásokat veszélyeztető külső (hazánk más térségéből vagy külföldről érkező) szennyezések eléri a térséget. 2. Befektetői tőke érdektelensége, a működő vállalkozások gazdasági nehézségei. 3. A környező országok kedvezőbb adózási rendszere. 4. Transzit forgalom nagyarányú növekedése. Területi adottságok: 5. Perifériális helyzetből fakadó hátrányok erősödése. 6. A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak a ökológiai szemlélet hiánya következtében. 7. Közlekedési infrastruktúra amortizálódása. Társadalmi és humán feltételek: 8. Alacsony szintű együttműködés a civil szervezetek, önkormányzatok, hatóságok, vállalkozások vs térségek között. 9. A térségen belüli települések közötti fejlettségi különbségek növekednek. 10. Az önkormányzatok „szociális” intézményekké válnak (vidéki emberek periférizálódása, mélyszegénység, kriminalizálódás). 11. A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség fejlesztéseit. 12. A képzett réteg elvándorlása gátat szab a társadalmi és gazdasági fejlődésnek.

A térség gyengeségeinek feltárása fontos szerepet kapott a HFS tervezése során, hiszen ezek felismerésével tudunk lényegi megoldásokat tervezni a helyzetfelmérés során definiált gyengeségek/problémák enyhítésére.

SWOT mátrix	BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	Offenzív stratégiák A térség megújulása - a természeti és a kulturális értékek bázisán, a keresleteknek megfelelő gazdasági szerkezet, - munkalehetőség, - turizmus, - megbízható élelmiszerek, - megújuló energiaforrások - gazdasági együttműködések kialakítása, erősítése, - a humán erőforrások gyengeségének, valamint a belső tőkehiány leküzdése a szociális gazdaság erősítésével, - határmentiségből adódó kereskedelmi, gazdasági fejlődés.	Fejlesztő stratégiák A lehetőségek tényezői - növekvő piaci igények feltételeinek javítása, - képzések a jó minőségű helyi élelmiszerek előállítása érdekében, - környezettudatos szemlélet és gyakorlat erősítése az önkéntes munka adta lehetőség kihasználásával, - egészség prevenció, - összefogás szorgalmazása, - segítő kéz nyújtása az arra igényt tartóknak.
KÜLSŐ VESZÉLYEK	Védekező stratégiák Az elmaradottság fokozódásával való szembeszállás a külső feltételrendszer megváltoztatására irányuló erős érdekvédelmi tevékenység és szakmai összefogáson alapuló cselekvés, a népesség szerkezetének pozitív diszkriminációs akciókkal való megváltoztatása, közösségek megerősítése.	Elkerülő stratégiák Veszélyek = gyengeségek? Civil szervezetek erősítése – közösség-formálási erőként való megjelenése.

6. számú melléklet: Helyi Fejlesztési Stratégia célpiramis 2023-2027

Jövőkép:	Célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével				
Célprioritások					
1. A vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése.	2. Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése.	3. Községi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése.	4. Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten.	5. Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése.	
Stratégiai prioritások					
1. Helyi gazdaság- és vállalkozás-fejlesztés: a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerző tevékenységek támogatása	2. Foglalkoztatás bővítése: munkahelyteremtés a vállalkozások indításának és a fejlesztés ösztönzésével	3. Humán erőforrás – fejlesztés: versenyképes tudás növelésével, térség-specifikus oktatási programok indításával	4. Helyi infrastruktúra– és szolgáltatás-fejlesztés: belső elérhetőségi és szolgáltatási struktúra javítása	5. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása	6. Élhetőbb környezet kialakítása, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem: innovatív aprófaluk (okos) program
Stratégiai hatásterületek					
- Helyi mező- és erdőgazd. állatteny. és vadgazd., tájjellegű termelési, valamint feldolgozó és ért. kap. fejlesztése (KAP ST, LEADER), - Helyi nyersanyagokra épülő élelm.feld., házi- és kisipar minőségi fejl., értékesítési rendszerük megszervezése (LEADER), - Helyi közösség számára hasznos vállalkozások, projektek támogatása (LEADER), - Helyi vállalkozások versenyképes együttműk. támogatása (KAP ST), - Helyi adottságokra épülő turizm.fejl. (TOP Plusz, GINOP Plusz),	- Élőmunka igényes helyi specifikus termelő – szolgáltató tevékenységek fejlesztése (LEADER), - Mezőgazdasági termelésből való kilépés támogatása (KAP ST), - Munkahelyteremtés a hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők foglalkoztatásának bővítésére (EFOP Plusz), - Helyi szükségletekhez igazodó közmunka jellegű programok a munka világába való visszatérés támogatására (TOP Plusz).	- Helyi oktatási-szakképzési kínálat és feltételek fejlesztése (EFOP Plusz), - Helyi egészségügyi és szociális szolgáltatások körének bővítése (TOP Plusz, EFOP Plusz), - Hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők foglalkoztathatóságának javítása (EFOP Plusz), - Kulturális értékek és hagyományok, hitelet ápolása, (EFOP Plusz, TOP Plusz, LEADER) - Civil szervezetek, kezdeményezések, együttműködések segítése (LEADER, FCA, Magyar Falu Program), - A térségi, települési és személyes identitás és kohézió megerősítése	- Helyi közlekedési infrastruktúra minőségének javítása (TOP Plusz , Magyar Falu Program), - Helyi vonalas infrastruktúra rendszerek felújítása, hiányzók kiépítése (KEHOP Plusz, TOP Plusz), - Hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők infrastrukturális életfeltételeinek javítása (EFOP Plusz), - Határátjárhatóság infrastrukturális és közlekedési feltételeinek megteremtése (TOP Plusz, ETE), - Infrastrukturális rendszerek határon	- Helyi természeti értékek védelmének és (turisztikai) hasznosításuknak segítése (KEHOP Plusz, TOP Plusz, LEADER), - Helyi léptékű környezetvédelmi beruházások, programok kimunkálása és megvalósítása (KEHOP Plusz, TOP Plusz), - Környezettudatos gazdálkodás- és vállalkozás fejlesztés (GINOP Plusz, LEADER), - A környezettudatos szemléletű gazdálkodásra és életre nevelés kialakítása (KEHOP Plusz, LEADER), - Helyi katasztrófavédelmi kezdeményezések	- Helyben hiányzó alapszolgáltatások fejlesztése (GINOP Plusz, KAP ST, LEADER), - Kulturális és szabadidős szolgáltatások fejlesztése (EFOP Plusz, LEADER) - Szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása (TOP Plusz, Magyar Falu Program), - Társadalmi tőke erősítése – konfliktuskezelés (EFOP Plusz, LEADER), - Településképet javító kisléptékű településfejlesztés támogatása (TOP Plusz, LEADER), - Helyi értékek és örökség feltárása, megőrzése és

• Helyi bio- és megújuló-energia hasznosításra épülő fejlesztések (KEHOP Plusz). • Helyi gazdasági szereplők technológiai fejlesztése (hozzáadott érték, versenyképesség) (KAP ST és LEADER, GINOP Plusz).		(LEADER, FCA, Magyar Falu Program).	átívelő kapcsolatainak megteremtése (ETE), • Viziturizmus és hajózásfelkészítés (TOP Plusz, GINOP Plusz).	megvalósítása (TOP Plusz, LEADER).	védelme. (TOP Plusz, LEADER), • Helyi közösségi megújuló energiára épülő fejlesztések (KEHOP Plusz, LEADER).
--	--	--	--	---	---